

Hyvinvointiraportti 2019

Hyvinvointiryhmä

KH 6.4.2020

KV 27.4.2020

Sisällysluettelo

Hyvinvointiraportti 2019	3
1. Johdanto	3
2. Tiivistelmä	3
3. Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2019	4
3.1. Talous ja elinvoima	4
3.2. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet	5
3.3. Nuoret ja nuoret aikuiset	10
3.4. Työikäiset	15
3.5. Ikäihmiset	16
3.6. Kaikki ikäryhmät	17
3.6.1. Terveystiedon aktiivisuusmittarin tulokset vuodelta 2019	17
3.6.2. Turvallisuus	18
3.6.3. Kaupunkilaisten osallisuuden lisääminen	19
3.6.4. Kaupunkilaisille suunnatut kyselyt ja tulleet palautteet	20
3.6.5. Yhteistyö järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa	23
4. Hyvinvointiohjelman 2025 tavoitteiden toteutuminen	25
5. Tehdyt toimenpiteet vuoden 2018 hyvinvointiraportin pohjalta	39
6. Täydennykset valtuustokauden 2017-2020 kehittämissuunnitelmaan loppukaudelle	42

Hyvinvointiraportti 2019

1. Johdanto

Terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia laatimaan hyvinvointikertomuksen. Lain mukaan kunnanvaltuustolle on valmisteltava laaja hyvinvointikertomus valtuustokausittain, ja kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain. Hyvinvointikertomus ja -raportit ovat kuntajohtamisen työvälineitä, joiden laatimiseen osallistuu kaupungin hyvinvointiryhmä ja eri toimialojen asiantuntijoita. Ne antavat suuntaviivoja kaupungin strategiatyölle, toiminnan ja talouden suunnittelulle ja poliittiselle päätöksenteolle. Hyvinvointikertomus ja vuosittaiset hyvinvointiraportit sisältävät katsauksen kaupunkilaisten hyvinvointiin ja siihen vaikuttaviin tekijöihin, suunnitelman kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämisestä sekä arvion toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta ja hyvinvointipolitiikasta.

Tällä hyvinvointiraportilla päivitetään Porin kaupungin hyvinvointikertomusta 2013–2016 ja hyvinvointisuunnitelmaa 2017-2020, joka on käsitelty ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.5.2017. Hyvinvointiraportin tarkoituksena on kertoa oleellimmat muutokset porilaisten hyvinvoinnissa edellisen vuoden ajalta. Lisäksi raportissa kerrotaan, miten hyvinvointiohjelman 2025 tavoitteet ovat toteutuneet vuonna 2019. Raportissa myös päivitetään ja täydennetään hyvinvointikertomuksessa mainittuja kehittämissuunnitelmia. Edellinen hyvinvointiraportti 2018 on käsitelty ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.4.2019.

Kaikkien hyvinvointikertomuksessa käytettyjen valtakunnallisten indikaattoreiden osalta ei kerätä tietoa joka vuosi. Vuoden 2019 hyvinvointiraportissa on käytetty hyväksi valtakunnallisen kouluterveyskyselyn (THL) tuloksia, Tilastokeskuksen, ELY-keskuksen, TEA-viisarin (THL) ja poliisin tilastoja sekä Porin kaupungin omia mittaritietoja ja asiantuntijoiden näkemyksiä. Hyvinvointiraportin ovat laatineet Porin kaupungin hyvinvointiryhmä ja hyvinvointitiimi yhdessä eri toimialojen asiantuntijoiden kanssa.

2. Tiivistelmä

TEA-viisarin Kuntajohtoon terveydenedistämisen Porin tulokset ovat koko maan mittakaavassakin hyvät. Tulokset kertovat kaupungin hyvinvoinnin edistämisen rakenteiden ja johtamisen olevan kunnossa.

Porissa tapahtuu ympäri vuoden paljon ja tapahtumat ovat monipuolisia. Kaupunkilaiset osallistuvat aktiivisesti palveluiden suunnitteluun ja kaupungin kehittämiseen sekä heitä rohkaistaan toteuttamaan ideoitaan itse. Yhteistyö järjestökentän kanssa on tiivistynyt.

Vuonna 2019 avattiin uusia tiloja ja paikkoja, joissa porilaiset voivat tavata toisiaan ja harrastaa, esimerkiksi Mestareiden portaat ja Liisantorin lähiliikuntapaikka. Samoin avattiin uusia varhaiskasvatuksen ja koulun tiloja kuten Itätuulen koulu ja päiväkotit Lounatuuli.

Suurin osa lapsista ja nuorista ovat tyytyväisiä elämäänsä ja kokee pystyvänsä vaikuttamaan omaan elämäänsä. Suurin osa lapsista ja nuorista pitää koulunkäynnistä. Nuorisopassien käyttöaste on

noussut selvästi. Suurimpia haasteita ovat puutteet säännöllisessä ja terveellisessä ruokailussa, netin koukuttavuus, nettihäirinnän lisääntyminen, liian vähäinen liikkuminen sekä mielen hyvinvoinnin haasteet. Lastensuojelun asiakasmäärät ovat hieman kasvaneet. Vanhemmuuden haasteet ovat lisääntyneet.

75-vuotiaat ovat ikäryhmän terveystarkastusten perusteella yleisesti ottaen melko hyväkuntoisia ja suurin osa heistä syö terveellisesti. Työikäisten ja ikäihmisten hyvinvoinnista on vähemmän tietoa saatavilla. Tähän on tulossa muutos, sillä kaupunki on käynnistänyt kyselyn työikäisille ja ikäihmisille.

Suurin osa porilaisista kokee olonsa turvalliseksi asuinalueellaan sekä julkisilla paikoilla. Huolestuttavaa on väkivaltarikosten määrän kasvu, väkivalta on yhä enemmän siirtynyt sisätiloihin. Pori on katuturvallisuudessa Suomen 15 suurimmasta kaupungista kahdeksanneksi turvallisin. Kaupungin käytössä olevien sisäilmaongelmaisten tilojen määrä on vähentynyt.

Kaupunki hallinnoi vuonna 2019 useita hankkeita, joilla parannettiin kuntalaisten hyvinvointia, kokeiltiin ja kehitettiin uusia innovatiivisia palvelu-, toiminta- ja osallisuusmalleja. Kaupungin budjettirahoituksen lisäksi hankkeisiin haettiin ja saatiin yhteensä miljoonia euroja ulkopuolista rahoitusta. Useat Porin toimintamallit ovat valtakunnallisestikin merkittäviä innovaatioita, kuten nuorisopassit, hyvinvointiraha, kuntouttavan työtoiminnan uusi malli sekä maksa mitä haluat -päivät.

3. Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2019

3.1. Talous ja elinvoima

Vuonna 2019 Porin väkiluku oli 83 962 (31.12.2019) ja se **vähentyi 441 henkilöllä** edellisestä vuodesta (84 403 asukasta 31.12.2018). Kokonaisnettomuutto (kuntien välinen ja maahanmuutto) oli +19 henkilöä. Suurin selittävä syy väkiluvun vähenemiseen on negatiivinen luonnollinen väestönkasvu (-452), sillä vuonna 2019 kuolleisuus (1026) ylitti selvästi syntyvyyden (574).

Syntyvyys on laskussa. Vuonna 2019 Poriin syntyi 574 uutta porilaista, kun sama luku vuonna 2018 oli 661 ja vuonna 2017 vielä 709. **Työikäisten (20–64 v.) määrä laski edelleen 501 henkilöllä** edelliseen vuoteen verrattuna (vuonna 2017: 46 905; vuonna 2018: 46 444; vuonna 2019: 45 943). Saman aikaisesti **iäkkäiden (75 v. ja yli) määrä nousi 217 henkilöllä heikentäen taloudellista huoltosuhdetta** (vuonna 2017: 9 392; vuonna 2018: 9 479; vuonna 2019: 9 696).

Porin seudun talouden kasvu hidastui vuonna 2019, mikä näkyi myös avoimien työpaikkojen kasvun hidastumisena: vuoden 2019 aikana avoimien työpaikkojen määrä kasvoi vajaalla 200 työpaikalla. Taloudellisen heikentymisen myötä **työttömyys kasvoi vuonna 2019 yli 240 työnhakijalla**. Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorten työttömyys ovat kasvaneet jonkin verran. Pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden 2019 alussa 930 henkilöä ja joulukuun lopussa samana vuonna 1 163 henkilöä, joten kasvua oli 233 henkilöä. Työttömiä nuoria (alle 25 v.) oli vuoden 2019 tammikuun alussa 779 henkilöä ja joulukuussa 786 henkilöä eli muutos oli +7 henkilöä.

Porin ja koko maakunnan yhteisenä heikkoutena on negatiivinen väestökehitys, mikä johtuu pääasiassa alhaisesta syntyvyydestä. **Kohtaanto-ongelmaa esiintyy edelleen ja erityisesti automaatio- ja metalliala kärsivät työvoimapulasta.** Tampereen yliopiston ja Satakunnan

ammattikorkeakoulun muuntokoulutuksilla sekä kohdennetuilla rekrytointikampanjoilla on etsitty helpotusta tilanteeseen, mutta tarjonta ei vielä kukaan riittävästi kohtaa kysyntää. Helpotusta on alettu etsiä myös ulkomaisista rekrytointikampanjoista. Loppuvuonna 2019 **Pori teki päätöksen osallistua valtion uuteen työllisyyskokeiluun**, jossa TE-toimiston palveluja siirretään kuntien vastuulle. Tämä toiminta käynnistyy vuoden 2020 aikana.

Titaanioksiditehdas Venator ilmoitti vuonna 2018 Porin-tehtaansa lopettamisesta vuoteen 2021 mennessä. Alasajo jatkui vuonna 2019. Irtisanomiset ovat olleet hallittuja, ja Venatorin, kaupungin, Prizztechin ja työvoimaviranomaisten yhteistyöllä niiden vaikutukset on pystytty minimoimaan. Entiset venatorilaiset ovat työllistyneet hyvin, eikä irtisanomisista näyttäisi aiheutuvan alueen työttömyysilastoihin piikkiä.

3.2. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Lapsiin, nuoriin ja perheisiin panostamalla pyritään vaikuttamaan ehkäisevästi sekä periytyvään syrjäytymiseen että ikärakenteen vinoutumiskehitykseen. Sivistyspalveluilla on merkittävä huono-osaisuutta torjuva ja kotouttamista edistävä vaikutus.

Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen tavoite on osallisuusasteen nosto. Laadukkaaseen varhaiskasvatukseen osallistuminen ja varhaiseen oppimiseen panostaminen tasaavat lasten perhetaustasta johtuvia eroja oppimisessa. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut Porissa seuraavasti:

Vuosi	Alle 3 v	Yli 3 v
2017	31%	81%
2018	31%	86%
2019	36%	89%

Varhaiskasvatuksen tiloihin saatiin parannusta vuoden 2019 aikana. Päiväkoti Koivulan tiloja laajennettiin 2017 Koivulan terveysaseman tiloihin, jotka korjattiin päiväkodin käyttöön. Vuoden 2019 aikana peruskorjattiin vanhat aiemmin käytössä olleet tilat ja nyt päiväkotitoimii kokonaan uudistetuissa tiloissa. Lisäksi valmistui kokonaan uusi tila, päiväkotitoimii Lounatuuli Kaarisillan koulun viereen.

Neuvolan terveydenhoitaja on tavattavissa viikoittain osassa päiväkodeista. Lastenneuvolan terveydenhoitajien mukaan **4-vuotiaista lapsista noin 15–20 % oli hieman ylipainoisia ja 5-vuotiaista lapsista noin 15 % oli ylipainoisia.** Kouluterveydenhoitajien arvioiden mukaan **monessa koulussa ylipainoisia on noin 10 % oppilaista, ja joissakin kouluissa osuus on 20–30 %.**

Porissa väestö on edelleen **rokotusmyönteistä**, mutta on myös yksittäisiä perheitä, joissa ei ole otettu yhtään rokotusta tai kieltäytytään osasta rokotuksia. **Rokotuskattavuus Porin koululaisilla on 95 %.** Joissakin kouluissa on muutama oppilas, joilla ei ole rokotuslupaa tai ei ole ollenkaan rokotuksia. Rokotuksia annettiin kouluterveydenhuollossa kaikkiaan 3 037 oppilaalle, joista influenssarokotuksia oli 1 022. (Rokotuslukuissa on mukana koko Porin perusturva-alueen koulut eli myös Ulvila ja Merikarvia).

Papilloomavirusta vastaan tarkoitettuja HPV-rokotuksia tytöt ottivat 5. ja 6. luokalla 70–100 %. Pienemmissä kouluissa rokotuksia otettiin enemmän. Muutamassa koulussa rokotuksen otti vain 50 % tytöistä. Kaiken

kaikkiaan HPV-rokotteita annettiin viime vuonna 834 oppilaalle. Papilloomavirus aiheuttaa kohdunkaulan syövän lisäksi monia muita syöpiä. Syksystä 2019 lähtien HPV-rokotetta laitettiin maksutta viidesluokkalaisille tytöille. Toinen annos annetaan kuudennella luokalla tavallisella terveydenhoitajakäynnillä. Aiemmin rokote oli maksullinen.

Kouluterveyskyselyyn ovat vastanneet perusopetuksen 4.-5.-luokkalaisten ja 8.-9.-luokkalaisten. Raportissa on joiltain osin kerrottu tuloksista käyttämällä 4.-5.-luokkalaisten tuloksista mainintaa alakoululaiset ja 8.-9.-luokkalaisten osalta mainintaa yläkoululaiset. Tuloksia ja ajankohtaista tilannetta käytiin läpi myös kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä, ja ryhmän kommentteja on lisätty tulosten yhteyteen.

Kouluterveystutkimusten tulosten pohjalta suurin osa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä (alakoululaisista 91 % ja yläkoululaisista 76 %) ja kokee pystyvänsä vaikuttamaan omaan elämäänsä (81 %). **Keskustelu yhteys vanhempien kanssa on parantunut**, ja 4.-5.-luokkalaisten 63 % (2017 56 %) sekä 8.-9.luokkalaisten 47 % (2017 42 %) kokee keskusteluyhteyden hyväksi. Alakoulun vastaajista 89 % kokee, että vanhemmat tukevat ja kannustavat usein. Niiden nuorten osuus, jotka kokevat perheen taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi, on vähentynyt 6 prosenttiyksikköä edellisestä tuloksesta.

Perusopetuksen oppilasmäärä on pysynyt lähes samalla tasolla edelliseen lukuvuoteen verrattuna; oppilaita oli 33 oppilasta vähemmän. Erityisopetuksen uudelleen järjestelyn suunnitelmaa jatkettiin, minkä myötä erityisen tuen oppilaita opiskelee yhä enemmän yleisopetuksen kouluissa, joko integroituna yleisopetuksen ryhmään tai erityisopetuksen pienryhmässä. Erityisopetukseen käytettiin 213,5 tuntia enemmän kuin edellisellä vuonna ja tämän lisäksi aloitettiin konsultoivan erityisopettajan työskentely. Hankerahan turvin on tuntikehystä pystytty osoittamaan myös koulutuksellisen tasa-arvon turvaamiseen 34 tuntia edellisvuotta enemmän, mitä on käytetty perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen sekä mahdollistettu samanaikaisopetusta.

Suurin osa lapsista ja nuorista pitää koulunkäynnistä (4.-5.lk 83 % ja 8.-9.lk 61 %, ei muutoksia) ja **opettajien kiinnostus oppilaiden kuulumisista on lisääntynyt**. Alakoulun 4.-5.-luokkalaisten 74 % on osallistunut oppituntien ja koulun tapahtumien suunnitteluun. Muun koulun toiminnan suunnitteluun on osallistuttu viimekertaisiin tuloksiin verrattuna vähemmän, mutta kuitenkin 51–69 % vaihdellen aiheiden mukaan. Yläkoulussa osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet ovat parantuneet, mutta prosenttiosuudet ovat usein vielä alhaisia. Vain 11 % yläkoululaisista vastaa kokevansa vaikutusmahdollisuuden koulussa hyväksi (koko maa 12 %), mutta tarkastellen tuloksia eri aiheisiin liittyen, vaihtelee kokemus hyvistä vaikutusmahdollisuuksista 22–43 % välillä. **Kaikista kouluasteista yhä pienempi osa kokee olevansa tärkeä osa luokka- ja koulu yhteisöä.**

Alakoululaisilla vaikeudet koulunkäynnissä ovat vähäisiä. Yläkouluikäisillä vaikeuksia esiintyy enemmän, mutta osuus pysyy vuosittain hyvin samana. Riittämättömyden tunne ja uupumus koulutyössä ovat kuitenkin kasvaneet. **Yläkoulun vastaajista 18 % kokee riittämättömyden tunnetta opiskelijana, 25 % kokee uupumusasteista väsymystä koulutyössä ja 14 %:lla esiintyy koulu-uupumusta. Alakoulun vastaajista 36 %:lla esiintyy koulustressiä.** (Kouluterveystutkimuksen Indikaattori perustuu koulu-uupumuksen mittaamiseen kehitettyyn School Burnout Inventory (SBI-10) –kyselylomakkeeseen).

Koulutiloihin saatiin parannusta, kun Itätuulen oppimis- ja liikuntakeskus valmistui. Itätuulen ja Tuulikellon koulujen oppilaat pääsivät väistötiloista uusiin tiloihin ja saman katon alla on mahdollisuus toteuttaa monipuolista toimintaa koko Itä-Porin alueen asukkaille. **Toimintakeskuksessa aloitti työskentelyn myös nuorisotyöntekijä,** jonka myötä kaupungin nuorisotyöntekijöiden määrä lisääntyi. Edelleen väistötiloissa jatkoivat Herttuan ja Vähärauman koulujen oppilaat. Vähärauman ja sisäilmaongelmista kärsivän Ruosniemen koulun tilanteet kuitenkin selkiytyivät, kun saatiin päätökset uusien koulurakennusten rakentamisesta.

Koulukiusaamistapauksia kirjattiin 78, mikä on 23 vähemmän kuin edellisellä lukuvuonna. Kouluissa on kiusaamisen estämiseen ja siihen puuttumiseen kiinnitetty jatkuvasti huomiota. Kouluterveystutkimusten mukaan kiusaamisesta kerrotaan aikuisille aiempaa useammin ja siihen puuttuminen on koettu auttavan entistä useammin. Kiusaamista viikoittain kokeneiden määrä on kuitenkin pysynyt lähes samana aiempiin tuloksiin verrattuna. Alakoulussa 7 % ja yläkoulussa 6 % kokee tulevansa kiusatuksi viikoittain. Alakoulun osalta kiusattujen osuus on laskenut yhden prosenttiyksikön. Tehokasta puuttumista koulukiusaamiseen ja nollatoleranssin tavoittelua tulee pitää yllä koko ajan.

Alakoulun vastaajista 93 % ja yläkoulun vastaajista 79 % kokee terveydentilansa melko tai erittäin hyväksi. Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevista suurempi osuus on yhä tyttöjä. Poikien ja alakoulun tyttöjen tilanne viime kyselyyn verrattuna ei juuri ole muuttunut, mutta yläkoulun tyttöjen osalta määrä on lisääntynyt (alakoulun tytöistä 8 % ja pojista 6 %; yläkoulun tytöistä 28 % ja pojista 15 %).

Mielialaan liittyviä ongelmia viimeisen kahden viikon aikana oli kokenut 15 % alakoulun vastaajista (sama tyttöillä ja pojilla, noussut 1 prosenttiyksikköä). **Ahdistuneisuus- ja masennusoireilu koskevat erityisesti tyttöjä.** Vähintään kaksi viikkoa kestäneitä masennusoireita yläkouluikäisistä oli kokenut 18 %, mikä oli noussut 3 prosenttiyksikköä (tytöt 25 % ja pojat 11 %). Samoin mielialastaan huolissaan olevien määrä on kasvanut 31 %:iin, kun se vuonna 2017 oli 28 % (tytöt 46 % ja pojat 16 %). Masentuneisuus ja ahdistuneisuus on lisääntynyt varsinkin ammattikoululaisilla.

Lastenpsykiatrian käyttö on viimeiset kolme vuotta ollut kokonaisuudessaan samalla tasolla. Pientä vaihtelua on avokäyntien, hoitopäivien ja päiväosastopäivien välillä.

Nuorisopsykiatrian avohoitokäyntimäärä laski yli 500 käynnillä (käyntejä oli 6 015). Lähetemäärä ei ole laskenut, mutta käyntien määrään on vaikuttanut muun muassa ajoittaiset haasteet henkilöstömäärässä. Laitoshoidon käyttö kasvoi osin edellä mainitusta syystä noin 300 hoitopäivällä (hoitopäiviä oli 1 181). IPC-menetelmäkoulutuksesta odotetaan apua perustasolla hoidettaviin lievien ja enintään keskivaikeiden masennusoireiden hoitoon.

Terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisen ja edistämisen perusasioihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Elintapoja tarkastellessa tulee esiin, että **29 % alakoulun vastaajista ja 41 % yläkoulun vastaajista ei syö aamupalaa joka arkiamu. Aamupalan syömättä jättäminen on lisääntynyt alakouluikäisten osalta** (2017 22 %). **Yhä useampi yläkouluikäinen jättää myös koululounaan syömättä** (34 %, kun vuonna 2017 27 %). Yläkoulun vastaajista 42 % nukkuu arkisin alle 8 tuntia.

Alakoululaisista 33 % harjaa hampaat harvemmin kuin kahdesti päivässä ja yläkoululaisten osalta 44 %. Tässä poikien osuus on suurempi sekä ala- että yläkouluikäisten osalta.

Liikkumisen lisääminen tukee monin tavoin hyvinvointia. Vaikka Liikkuva koulu -hankkeen rahoitus päättyi, toiminta jatkuu ja liikunnan lisäämiseksi kouluissa on muun muassa muutettu koulupäivän rakenteita järjestäen pitkät välitunnit. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan ylipainoisten osuus on yläkouluikäisten osalta pysynyt samoissa lukemissa vuodesta 2015 lähtien (21 %). **Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on alakouluikäisten osalta vähentynyt** (38 %, kun vuonna 2017 osuus oli 45 %), ollen kuitenkin vieläkin isompi verrattuna yläkouluikäisiin. **Yläkoululaisten osalta vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on kuitenkin hieman lisääntynyt** (21 %, kun vuonna 2017 osuus oli 19 %) ja yli tunnin vähintään kahtena päivänä viikossa liikkuu jo 88 % yläkoululaisista. **Hengästyttävän liikkumisen osuus on kuitenkin vähentynyt.** Vastaajista 32 % ei harrasta hengästyttävää liikuntaa kuin korkeintaan tunnin viikossa (2017 24 %). Noin 21% kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana. Porilaisten tulos on tämän kysymyksen kohdalla koko maan vertailulukua hieman alempi. Nuorisopassilla on todennäköisesti myönteistä vaikuttavuutta tässä asiassa. Yläkoululaisten Nuorisopassissa on ilmaisia linja-automatkoja, jotka vahvistavat positiivista mielikuvaa kulkemisesta harrastuksiin.

Suurin osa peruskoululaisista harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa (4.-5. -luokkalaisista 90 % ja 8.-9. -luokkalaisista 95 %). Koulujen kerhotoimintaa toteutettiin 4301 tuntia, josta noin 11 % koulun ulkopuolisten tahojen toteuttamana. Koulujen toimintakulttuuriin on vakiintunut myös kummi- ja tukioppilastoiminta. Lisäksi 1.-2. -luokkien sekä erityistä tukea tarvitseville oppilaille järjestetään iltapäivätoimintaa, jossa tarjotaan monipuolista ohjattua toimintaa. Laajalla harrastustoiminnalla tuetaan myös yksinäisyyden vähentämistä. **Alakoulussa yksinäisyyttä koetaan vähän** (3 %) ja lähes kaikilla on vähintään yksi hyvä kaveri (99,5 %). **Yksinäisyyden tunteminen lisääntyy yläluokille siirryttäessä ja tyttöjen osuus on selkeästi isompi.** 8. ja 9. -luokkalaisista yksinäisyyttä tuntee 12 % (pojat 6 % ja tytöt 19 %), kun vuonna 2017 prosenttiosuus oli 10 % (pojat 5 % ja tytöt 14 %). **Yläkoulussa 9 %:lla ei ole yhtään läheistä ystävää.**

Netti koukuttaa lapsia ja nuoria yhä enemmän ja nettiriippuvuuden oireet ovatkin lisääntyneet selvästi. Alakoulun vastaajista kolmannes ja muista opiskelijoista runsas neljännes kokee usein, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä. Lähes kolmannes kaikista vastaajista (ml. alakoulu) on huomannut usein olevansa netissä, vaikka ei ole huvittanut. Yhä useampi kertoo usein yrittävänsä viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut (alakoulu 43 % ja yläkoulu 29 %). Alakoulun vastaajista 5 % ja yläkoulun osalta 10 % ei ole syönyt tai nukkunut netin takia.

Kouluterveyskyselyn vastaajien rahapelaaminen on jatkuvasti vähentynyt ja koskettaa nyt 8 % oppilaista. Tytöistä rahapelejä viikoittain pelaa vain 1–2 %.

Tupakkatuotteiden käyttö on vähentynyt ja päivittäin tupakoivien yläkouluikäisten määrä on laskenut 6 %:iin (18 % vuonna 2013). **Nuuskaa päivittäin käyttävien määrä on kuitenkin tuplaantunut.** Nuuskan käytön lisääntyminen ja siihen liittyvä kaupankäynti on nostettu esiin myös lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä. Kouluissa on puututtu nuuskan hallussapitoon, käyttöön ja välittämiseen. **Yläkouluikäisistä nuuskaa käyttää päivittäin 7 %**, kun vuonna 2017

osuus oli 4 % 8.-9. -luokkalaisista (tytöistä 4 % ja pojista 10 %). **Nuuskan käyttö on vertailukaupunkeihin nähden suurinta Porissa.**

Tosi humalaan itsensä kerran kuukaudessa juovien nuorten määrä on kokonaisuudessaan hieman vähentynyt, samoin kuin viikoittain alkoholia käyttävien osuus. Ero koko maahan on myös hieman kaventunut. Alaikäisten alkoholin käyttöön liittyviä ammattilaisten käymiä varhaisen vaiheen Valomerkki-keskusteluja nuoren ja vanhempien kanssa käytiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kannabista kokeilleiden määrä on kouluterveyskyselyn tulosten mukaan pysynyt 2017 vuoteen verrattuna samassa (6 % kokeillut vähintään kaksi kertaa). Kannabista viimeisen 30 päivän aikana käyttäneiden määrä oli pysynyt samassa 4 %:ssa. Tulosten mukaan 49 % (2017 43 %) kokee, että omalla paikkakunnalla on helppo hankkia huumeita.

Lounais-Suomen poliisin Satakunnan kenttävalvonnan toteuttaman Savu-projektin tuloksena selvitettiin rikoslain 50 luvun mukaisia huumausainerikoksia yhteensä 298 kappaletta. Näistä suurin osa oli huumausaineen käyttörikoksia ja huumausainerikoksia. Törkeitä huumausainerikoksia oli 5 kappaletta. Rikosprosessin yhteydessä selvitettiin myös hoitoonohjauksen tarvetta. Tämän seurauksena huumausaineen käyttäjän hoitoonohjauksia tehtiin 80 kpl.

Yhä huolena on suhtautuminen päihteisiin. 8-9 -luokkalaiset hyväksyvät ikäistensä alkoholin, nuuskan ja tupakkatuotteiden käytön yleisemmin maan keskiarvoon verrattuna. Kannabiksen käytön hyväksyminen (13 % yläkouluikäisistä) on koko maan kanssa samalla tasolla.

Iltapäivätoiminnan seurantakyselyyn (lukuvuosi 2019-2020) vastasi yhteensä 119 huoltajaa yhdessä lapsensa kanssa. Kyselyssä huoltajat ja lapset antoivat iltapäivätoiminnalle kaiken kaikkiaan positiivisia arvosanoja. **Tyytyväisyys iltapäivätoiminnan palveluihin kokonaisuudessaan sai keskiarvoksi 9** (kouluarvosana 4-10). Huomioitavaa on, että **iltapäivätoiminta tukee lapsiperheiden arkea.** Huoltajat kokevat iltapäivätoiminnan tukevan perheen kasvatustyötä (keskiarvo 4,4 asteikolla 1-5). Huoltajista 85 % vastasi, että lapsi olisi iltapäivät ilman aikuisen läsnäoloa, mikäli iltapäivätoimintaa ei olisi. Palvelun toiminta-ajan koettiin myös hyvin vastaavan perheen tarpeita (tyytyväisiä 92%).

Huoltajien mielestä iltapäivätoiminnassa huomioidaan lasten päivittäinen liikunnan tarve (keskiarvo 4,5 asteikolla 1-5) ja iltapäivätoiminnan ilmapiiri koetaan mukavana ja turvallisenä (keskiarvo 4,6 asteikolla 1-5). Huoltajien mielestä iltapäivätoiminnan sisä- ja ulkotila ovat turvalliset (keskiarvo 4,4 asteikolla 1-5).

Tammikuussa 2019 julkaistiin Intopolku-sivusto kaupungin eri toimijoiden yhteistyön tuloksena. Intopolku kokoaa yhteen kaupungin ja yhteistyökumppaneiden tarjoamia kulttuuri-, kirjasto- ja ympäristöaiheisia oppimissisältöjä ja vierailukohteita päiväkotijä ja kouluryhmille. Se kannustaa opettajia koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen ja tarjoaa käytännön työkaluja opetuksen toteuttamiseen. Intopolku koostuu kulttuuripolusta, ympäristöpolusta ja kirjastopolusta. Intopolkua on käytetty vuonna 2019 lähes 15 000 kertaa.

Lapsiperheiden harkinnanvarainen toimeentulotuki (täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osuus) on osa lapsiperheiden sosiaalipalveluita. Perheiden harrastustoimintaa on mahdollista tukea tätä kautta. Lapsiperheköyhyys on huolestuttava ongelma Suomessa. **Lapsiperheköyhyttä on myös Porissa.** Perustoimeentulotukea saavien porilaisten lapsiperheiden määrä on hieman laskenut. Vuonna 2019 luku oli 752, joista yhden huoltajan perheitä 501 ja vuonna 2018 luku oli 767 ja näistä yhden huoltajan perheitä 504.

Perheneuvolan asiakasmäärät ovat nousseet edelleen 15 %:lla, ja vuonna 2019 perheneuvolaan tuli noin 900 uutta asiakasta. 2010-luvun aikana asiakasmäärä on kaksinkertaistunut. Yleisimmät asiat, mihin apua haettiin vuonna 2019, olivat **lapsen tunne-elämän ongelmat sekä vanhemmuuden ja kasvatuksen ongelmat.** Asiakasmäärän lisääntyessä odotusaika ensisijalle on pidentynyt, vuonna 2019 keskimääräinen odotusaika oli 45 arkipäivää eli noin 9 viikkoa. Odotusajan pidentymiseen on vaikuttanut myös rekrytointihaasteista johtuva henkilöstövajaus. Uutena palveluna aloitettiin Vanhemman Jelppi –chat palvelu, yhteydenottojen määrä oli vuonna 2019 vielä vähäinen.

Lastensuojelussa porilaisia asiakkaita oli viime vuonna 900 henkilöä. Kasvua vuodesta 2018 oli 38 henkilöä. Huostassa olevien määrä oli 189 henkilöä, kun vuonna 2018 heitä oli 182. Uusia huostaanotettuja oli 28. Kiireellisten sijoitusten määrä vuonna 2019 (126) lähes kaksinkertaistui vuoteen 2018 (68) nähden. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin viime vuonna 1819 kappaletta, kun vuonna 2018 luku oli 1355.

Nuorisopassien suosio kasvaa koko ajan ja etuihin oikeutetuista oppilaista 82 % käyttää passia aktiivisesti. Lukuvuonna 2018 määrä on ollut 66 %, joten kasvu on ollut huimaa. Syksyllä 2019 etuja käytettiin yhteensä 11 891. Suosituimpia etuja ovat uimahallikäynnit, linja-automatkat, Nuorisotalon tapahtumat, kuntosalit sekä elokuvaliput. Nuorisopassit ovat herättäneet valtakunnallisesti suurta kiinnostusta ja monet kunnat ovat ottaneet mallin käyttöönsä. Porissa Nuorisopasseilla 7.-, 8.- ja 9.-luokkalaiset voivat osallistua maksutta erilaisiin vapaa-ajan toimintoihin ja harrastuksiin. Lisäksi 5.- ja 6.-luokkalaiset pääsevät passeilla uimaan maksutta kerran viikossa. Nuorisopassit on kehitetty liikkumisen lisäämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Passien sisältöä kehitetään jatkuvasti myös nuoria kuullen.

Ensimmäinen koulunuorisotyöntekijä aloitti työnsä Itätuulen koulussa syksyllä 2019. Koulunuorisotyöntekijän myötä nuorisotoimen ja koulun yhteistyö tiivistyy. Erilaisia nuorille suunnattuja sekä isompia että pienempiä tapahtumia järjestetään ympäri vuoden. Niistä sekä muusta nuorisotoiminnasta tiedotetaan eri sosiaalisen median kanavissa sekä nuorisopalveluiden ylläpitämällä, koko maakunnan kattavilla nuokka.fi -sivuilla.

3.3. Nuoret ja nuoret aikuiset

Lukiolaisten vaikutusmahdollisuudet opetukseen ovat parantuneet, mutta ovat vielä hieman alemmat verrattuna koko maan tulokseen. **Poikkeuksen muodostavat ammattikoulujen opiskelijat.** Tässä ryhmässä prosenttiarvot ovat laskeneet ja tässä suhteessa kehitys on päinvastaista verrattuna koko maan tulokseen. Suunta eriytyy verrattuna porilaisiin yläkoululaisiin ja lukiolaisiin.

Yli 90 % opiskelijoista harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa ja opiskelijoista noin kolmannes löytää harrastustoimintaa asuinalueeltaan.

Yksinäisyyden kokeminen noudattaa koko maan tilannetta. Porin vastaajaryhmien arvot eivät merkittävästi koko maan tilanteesta poikkea. Kyselyn tuloksen mukaan yksinäisyyden kokeminen vahvistuu iän myötä noin 10 prosenttiin.

Hengästyttävän liikunnan määrä vähenee iän myötä. Yläkoululaiset ja lukiolaiset lähestyvät ammatillisen koulutuksen vastaajien heikompaa liikkumisen tasoa. Negatiivinen kehitys on vahvinta lukiolaisten vastaajaryhmässä.

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan **ylipainoisten osuus on yläkouluikäisten osalta pysynyt samoissa** lukemissa vuodesta 2015 lähtien (21 %). **Ylipainoisuus on sen sijaan lisääntynyt lukiolaisten ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla.**

Koetun terveyden ja mielenterveyden osalta porilaisten opiskelijoiden tulos noudattaa valtakunnallista tilannetta ja kehitys on samansuuntaista. Terveyden kokemus ei ole muuttunut edellisestä mittauksesta paljoakaan, mutta voimavarojen riittävyteen ja mielen hyvinvointiin tulisi kiinnittää huomiota.

Ammattikoululaisista melko tai erittäin hyväksi terveydentilan kokee 73 % (5 %-yksikköä korkeampi verrattuna koko maahan) ja lukiolaisista näin kokee noin 80 % kouluterveyskyselyn vastaajista ja arvo on koko maan tilanteen mukainen. **Merkittävää on sukupuolten välinen ero terveyden kokemisessa ammattikoululaisilla.** Kokemus keskinkertaisesta tai huonosta terveydentilasta on ammatillisen koulutuksen tytöillä 39 % (kasvua noin 5 %) ja pojilla 18 % (laskua 1%). Ammattikoululaisten pitkäaikaiset sairaudet tai pitkittyneet terveysongelmat lisääntyivät (kasvua 3,4 %).

Porilaisilla nuorilla seurustelu on yleisempää koko maahan verrattuna, samoin on tilanne yhdyntöjen osalla. **Suojaamattomia yhdyntöjä on niin ikään enemmän. Tarve keskustella ihmissuhteista ja seurustelusta on suurempaa porilaisilla nuorilla verrattuna koko maan tulokseen.** Näissä kaikissa edellä esitetyissä kysymyksissä porilaisten vastausprosentit ovat korkeampia kuin koko maassa. Porilaisista vastaajaryhmistä 20–25 % tarvitsisi ilmaisia kondomeja ja 20–30 % tarvitsisi halvempia ehkäisymenetelmiä. Seksuaaliterveyteen tulisi kiinnittää huomiota ja varata resursseja.

Porilaisten nuorten mielialastaan tuntema huoli on lisääntynyt vuoden aikana. Toisaalta positiivinen keskusteluyhteys omien vanhempien kanssa on selvästi lisääntynyt. Masentuneisuus ja ahdistuneisuus on lisääntynyt etenkin ammattikoululaisilla. Huoli mielialasta on kasvanut voimakkaasti lukiolaisilla.

Kokemus koulun henkilöstöltä saadusta tuesta eriytyy lukiolaisilla. Kokemus tuen saannista koulun aikuisilta on kasvanut vain lukiolaisilla. Niiden 2. asteen opiskelijoiden määrä, jotka **eivät koe saaneensa tukea koulun aikuisilta tai palveluista,** on kasvanut.

Kouluterveyskyselyn perusteella **on aihetta tuntea huolta porilaisten nuorten elintavoista**. Toisiinsa vahvasti kytkeytyvät porilaisten osalta **kouluruokailuun osallistumisen vähentyminen, ylipainon lisääntyminen, liikkumisen vähentyminen, hampaiden harjauksen harventuminen ja liian vähäisen nukkumisen lisääntyminen**. Sama huolestuttava suuntaus toteutuu porilaisilla niin lukiolaisten kuin ammattikoululaisten kohdalla. Suun terveydellä on suuri vaikutus ihmisen terveydentilaan ja yhteys kroonisiin sairauksiin. Vaikka Porissa tulokset ovat koko maan arvojen yläpuolella ja tilanne on parantunut oppilailla ja lukiolaisilla, on työtä tehtävänä. Ammatillisen puolen opiskelijoiden tilanne on vertailussa heikentynyt.

Kriittisyys toisten päihteiden käyttöön on hieman lisääntynyt. Lukiolaisilla tämä myönteinen lievä kehitys kohdistuu tupakointiin ja ammattikoululaisilla alkoholiin. 14 % lukiolaisista hyväksyy ikäisillään kannabiksen polttamisen ja ammattikoululaisista 20 %. Lukiolaisilla ei ole juurikaan muutosta tämän asian suhteen, mutta lukion arvo on koko maahan verrattuna miltei kuusi prosenttia parempi. Ammattikoululaisilla sallivuus on vähentynyt kolme prosenttiyksikköä ja on koko maan tilanteen kaltainen.

Tupakkatuotteiden päivittäisessä käytössä on opiskelijoiden tupakointi vähentynyt ja nuuskan käyttö on pysynyt lähes ennallaan. Lukiolaisista tupakoi ja nuuskaa noin kolme prosenttia. Ammattikoululaisista tupakoi päivittäin noin 22 % ja nuuskaa noin 9 %. **Lukiolaisten ja ammattikoululaisten käyttökulttuuri eroaa huomattavasti**.

Kouluterveyskysely vahvistaa tietoa siitä, että **kannabiksen hankittavuus on helpottunut huolestuttavasti**. Tämä tieto yhdistettynä siihen, että kannabiksen kotikasvatus vastaa suurilta osin kysyntään, lisää huolta kannabiksen yleistymisestä lasten ja nuorten kasvuympäristössä. **Tosi humalaan itsensä kerran kuukaudessa juovien nuorten määrä on kokonaisuudessaan hieman vähentynyt**, samoin kuin viikoittain alkoholia käyttävien osuus. Ero koko maahan on myös hieman kaventunut.

Opiskelijoista runsas neljännes kokee usein, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä. Yhä useampi kertoo usein yrittävänsä viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut. Nettiriippuvuus rikkoo arjen rytmiä niin ruokatottumusten kuin myös valveillaoloajan suhteen.

Lukiolaisten ja ammatillista tutkintoa suorittavien vastaajien kohdalla riittämättömydentunne ja vaikeudet koulunkäynnissä sekä opiskelussa korreloivat. Opetushenkilöstö sekä opiskeluhoillon henkilöstö on raportoinut tästä negatiivisesta kehityksestä. Tämä on myös huomioitu valtakunnallisestikin. Ilmiöön on siis kiinnitetty huomiota, mutta vaikuttavuuden kannalta on tärkeää lisätä kannustavaa ja vahvistavaa puhetta opiskelijoille ja lisätä tukea. Olisi myös pystyttävä resursoimaan aikaa palautumiselle sekä löydettävä väljyyttä oppilaitosarkeen, jotta myös koulupäivään saadaan aikaa palautumiselle. Tämä opetuksen rytmittäminen on ennen kaikkea oppilaitoksen johdon sekä opetushenkilöstön suunnittelun varassa.

Vaikeudet koulunkäynnissä ja opiskelussa ovat kasvaneet lähinnä toisella asteella. Toimintarajoitteet ovat lisääntyneet erityisesti ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla. Toimintarajoitteilla tarkoitetaan nuorten hankaluutta tai vaikeutta fyysisissä suoritteissa tai aistien toiminnassa. Fyysisissä suoritteissa tai aistien toiminnassa porilaisten vastaukset eivät poikkea koko

maan tilanteesta. Paljon vaikeuksia näissä asioissa on 2–5 prosentilla vastaajista. Kyselyssä selvitettiin myös aivojen ja arjen toiminnan välistä suhdetta ja tähän liittyvien toimintarajoitteiden yleisyyttä. Porilaisten lukiolaisten ja ammattikoululaisten tila vastaa koko maan tilannetta, mutta ammatillisen tutkinnon opiskelijoilla on tuloksen mukaan enemmän haasteita verrattuna koko maahan. Vaikeuksien yleisyys ammattikoululaisilla on koko maata yleisempää. **Vaikeudet kirjoittamisessa ja lukemisessa ovat lisääntyneet erityisesti ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla.** Lisäystä edelliseen kyselyyn verrattuna on seitsemän prosenttia.

Vaikeudet koulukäynnissä ja opiskelussa ovat lisääntyneet erityisesti ammattikoulussa. Ammattikoululaisten myöhästymiset ja poissaolot ovat lisääntyneet. Erityisesti ammattikoululaiset kokevat opettajien kiinnostuksen ja kohtelun huonontuneen.

Porissa on panostettu neuropsyykkisten (NEPSY) vaikeuksien tunnistamiseen ja tukemiseen avaamalla NEPSY-puhelinpäivystys sekä kokoamalla Nepsynappi-tietopaketti kaupungin verkkosivuille. Puhelinpäivystys on tarkoitettu kaikille yli 13-vuotiaalle perusturvan alueen asukkaalle, jotka tarvitsevat ohjausta ja tietoa NEPSY-piirteisiin liittyvissä haasteissa. NEPSY-lyhenteellä tarkoitetaan mielen, ajattelun, tunteiden ja käyttäytymisen yhteyttä. NEPSY-vaikeus ja haasteet vaikuttavat merkittävästi oppimiseen ja opinnoissa etenemiseen sekä opiskeluun kiinnittymiseen.

Myöhästymiset ja etenkin poissaolot kytkeytyvät tavallisesti koulu- ja opiskelumotivaatioon sekä koettuihin vaikeuksiin koulukäynnissä sekä opiskelussa. Myöhästymisten ja poissaolojen lisääntyminen edelliseen kouluterveyskyselyyn on **suurinta ammattitutkintoa suorittavilla** vastaajilla. On huomattava, että myös oppilaitosarjessa työjärjestyksen rakenteella on vaikutusta läsnäoloon. **Yläkoulussa ja lukiossa tilanne on pysynyt suunnilleen samana.** Kuukausittaiset sairauspoissaolot ovat lisääntyneet kaikissa nuorten ryhmissä. Kasvua on yläkoululaisilla 2,9 %, lukiolaisilla 2,3 % ja ammattikoululaisilla 5,5 %.

Lukiolaisista noin 30 % prosenttia kokee perheen taloustilanteen olevan kohtalainen tai sitä huonompi, ammattikoululaisilla näin on noin 40 %:lla vastaajista. Yhden huoltajan talouksissa asuu nuorista 22–25%. Luvut ovat 2–5 %-yksikköä koko maan arvoja korkeammat.

Toisen asteen opiskelijoiden palkallisen työn määrä opintojen ohella on kasvanut koko maassa. Porilaisista lukiolaisista 18,7 % on vastannut työskentelevänsä opintojen ohella ja ammattikoululaisista näin vastaa 19,5 %.

Koulukiusaamisen yleisyydessä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta lukuun ottamatta ammattikoululaisten tilannetta. Tässä vastaajaryhmässä ”ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana” tulos 82 % on 4 %-yksikköä heikompi kuin viime kyselyssä. Nuorten osallistuminen muiden kiusaamiseen on vähentynyt noin 2 %-yksikköä yläkoululaisilla ja ammattikoululaisilla.

Nuorten kohdalla seksuaalinen häirintä ja väkivalta puhelimesta ja netissä yleistyy sekä koko maan ja Porin vertailussa (vuodet 2017 ja 2019). Porin luvut ovat korkeammat kuin koko maan arvot. Tässä kohdin voi pohdinnassa huomioida jo aiemmin todetun nettiriippuvuuden kasvun. Julkisessa tilassa tapahtuva häirintä on kasvanut ammattikoululaisten vastaajaryhmässä.

Tämän aihekokonaisuuden johtopäätöksenä voi esittää, että **koulut ja oppilaitokset ovat toimintaympäristönä verrattain turvallisia**, mutta **verkkoympäristössä häirintää ja väkivaltaa esiintyy merkittävästi**. Monissa tapauksissa verkossa tapahtunut seksuaalinen häirintä ja väkivalta paljastuu koulussa tai oppilaitoksessa. Siksi henkilöstön osaaminen puheeksi ottamisen tilanteissa on tärkeä täydennyskoulutuksen aihe.

Työskentelyolosuhteiden arvioissa opiskelijoiden vastaajaryhmät osoittavat myönteistä kehitystä. Kyselyssä arvioitiin työympäristön fysikaalisia tekijöitä. Näistä tekijöistä melu vaikuttaa erityisesti jaksamiseen. Huomio tässä kiinnittyy ammatillisen koulutuksen vastaajiin. Melu häiritsee 9 % porilaisista vastaajista, missä on nousua 3 %-yksikköä. Ääniherkkyys on myös yksi yleisistä toimintarajoitteista, joista raportoitiin kohdassa Terveys ja toimintarajoitteet. Porilaisilla lukiolaisilla kehitys on päinvastainen, häiritsevää melua koki vastaajista 5 %-prosenttiyksikkö vähemmän verrattuna viime kyselyyn.

Noin puolet koululaisista ja opiskelijoista kokee, että heillä on mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. Opiskelijoiden porilaisissa vastaajaryhmissä vertailuarvot ovat koko maan arviota viisi prosenttia korkeammat (lukiolaiset 56 % ja ammattikoululaiset 55 %). Tilanne näyttää kokonaisuutena paremmalta koko maan tilanteeseen. Palveluihin pääseminen on pääsääntöisesti parantunut. Arvot ovat koko maan arvojen mukaisia. Muutamia poikkeuksia tästä linjasta on. Opiskelijahuollon palveluihin pääsemisessä näkyy positiivinen kehitys.

Terveystarkastuksien arviot ovat myönteisiä ja osoittavat positiivista kehitystä kaikissa vastaajaryhmissä. Porissa opiskelevien terveydenhoitajakäynnit (muu kuin tarkastuskäynti) ovat lisääntyneet lukiolaisilla ja vähentyneet ammattikoululaisilla. Lukiolaisista 40 % ja ammattikoululaisista 33 % on käynyt terveydenhoitajalla muuten, kuin terveystarkastuksissa. Lukiolaisten vastaajaryhmän arvo on noussut 8 % (käydään enemmän) ja ammattikoululaisten vastaajaryhmällä arvo on 3 % pienempi (käydään vähemmän). Lääkärikäynnit ovat vähentyneet kummassakin ryhmässä – lukio 1 % ja ammatillinen 3 %. Terveiden kokemuksessa ei ollut suuria muutoksia. Lukion vastaajista 79 % kokee terveydentilansa melko tai erittäin hyväksi. Ammattikoululaisista melko tai erittäin hyväksi terveydentilan kokee 73 %.

Kuraattori- ja psykologikäyntien määrät ovat kasvaneet porilaisten vastaajaryhmissä. Näitä palveluja käyttää 10–13 prosenttia opiskelijoista. Kuraattorikäynnit ovat lisääntyneet lukiolaisilla 6 % ja ammattikoululaisilla 3 %. Vastaavasti psykologikäynneissä lukiolaisilla on 3 %:n ja ammattikoululaisilla 1,5 %:n kasvu.

Opiskeluterveydenhuollon mukaan **opiskelijoista ylipainoisia oli n. 20–30 %.** **Opiskelijoiden rokotukset olivat kunnossa.** Opiskeluterveydenhuollossa rokotuksia annettiin 1 408 opiskelijalle, joista influenssarokotuksia oli 1 012. (Rokotusluvuissa on mukana koko Porin perusturva-alueen oppilaitokset eli myös Ulvila ja Merikarvia).

Porin poliisiasemalla toimivan moniammatillisen Ankkuri-tiimin tehtäviin kuuluu varhainen puuttuminen alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, alaikäisten kokonaisvaltainen elämäntilanteen ja

tuen tarpeen selvittäminen sekä tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin ohjaaminen. Tämän lisäksi Ankkuri-tiimin tehtävänä on ollut nopea ja kokonaisvaltainen puuttuminen lapsiperheiden lähisuhdeväkivaltaan ja osallisten ohjaaminen tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin sekä sisäisen turvallisuuden lisääminen moniammatillisella yhteistyöllä.

Vuonna 2019 Ankkuri-tiimissä käsiteltiin moniammatillisesti 257 alaikäisen nuoren asiaa. Asiakkaista oli porilaisia nuoria 197. Näistä asiakkaista oli tyttöjä 20 %. Toimintavuoden aikana **nuorten osalta kolme yleisintä rikosnimikettä olivat edelleen omaisuusrikokset, vahingonteot ja pahoinpitelyt.** Pahoinpitelyrikosten määrän pysyessä ennallaan, **huomattavaa nousua oli vahingonteko- ja varkausrikoksissa.** Poikkeuksellisen paljon oli tullut ilmi myös **kulkuneuvon kuljettamisia oikeudetta.**

Vuonna 2019 Ankkuri-tiimissä käsiteltiin 27 lähisuhdeväkivaltatapausta (koskee kaiken ikäisiä). Vuonna 2018 vastaava luku oli 22. Vuoden 2019 lähisuhdeväkivaltatapauksista oli porilaisia 22.

Ankkuri-tiimissä työskentelevien poliisien määrä nousi kolmeen vuonna 2019. Poliisien määrän kasvaminen on mahdollistanut tehokkaampaa sidosryhmäyhteistyötä ja erilaisia työryhmätyöskentelyjen muotoja. Tämä on mahdollistanut myös monipuolisemmat ennalta estävät toimet alueen ongelmallisten ilmiöiden ratkaisemiseksi. Ankkuri-tiimi on jatkanut tiivistä yhteistyötä nuorisotoimen ja alueen koulujen kanssa. Verkostoyhteistyön ansiosta alueen nuorten kokonaisyhteistyö ja turvallisuuteen on pystytty vaikuttamaan positiivisesti.

Vuonna 2019 käynnistettiin väliinpuotoajakohderyhmälle kohdistettu Nörttityöt ry:n paikallistoiminta Porissa. Ryhmä kohtaa kasvotusten nuoria, jotka eivät ole syrjäytyneitä, mutta eivät ole mukana missään toiminnassa, vaan viettävät aikaansa kotona pelien, elokuvien tai sarjojen parissa. Nörttityöistä muodostui 13–29 -vuotiaiden vertaistukiryhmä, joka kokoontui kerran kuukaudessa esimerkiksi digitaalisten taitojen kehittämisen ja tunnetaitojen opettelun merkeissä. Toiminta on avointa sukupuolesta riippumatta. Fyysisten tapaamisten Nörttityöt ry osallistuu aktiivisesti verkkokeskusteluun blogikirjoituksin ja Discord-kanavalla.

Pori on mukana valtakunnallisessa verkkonuorisotalo Netarissa. Verkkonuorisotyötä kehitetään koko ajan, sillä myös teknologia ja kanavat kehittyvät jatkuvasti. Verkkonuorisotyöntekijän @nuokkarhu-tililtä pitämiä Instagram-livelähetyksiä jatkettiin, aiheina erilaiset nuorisoa kiinnostavat teemat. Livellähetyksiä on seurannut 50-150 katsojaa/lähetys ja koostevideot ovat Nuokkarhun Youtube-kanavalla. Verkkonuorisotyön uusina kanavina otettiin käyttöön TikTok ja Pinterest. TikTokissa julkaistaan videoita vähintään kuukausittain sekä osallistutaan keskusteluun nuorten kanssa. Pinterestiin on koottu vinkkejä digitaalisen nuorisotyön hyödyntämiseen ja kehittämiseen.

3.4. Työkäiset

Työkäisten hyvinvoinnista on vaikeaa saada tietoja. Jatkossa tietoja on paremmin käytettävissä kaupungin käynnistettyä tänä vuonna kyselyn työkäisille heidän hyvinvoinnistaan.

Asukastuvat ja perhekahvilat on koettu tarpeellisiksi kohtaamispaikoiksi. Itätuulen yhteisötilan perhekahvilan toiminta käynnistettiin syksyllä. Kävijämäärä Itätuulussa vaihteli kuukausittain: esimerkiksi marraskuussa kävijöitä oli noin 130 ja koulujen ylijäämäruokaa jaettiin noin 360 annosta. Pormestarinluodon asukastuvalla oli vuonna 2019 noin 23 000 käyntiä. Pormestarinluodon

asukastuvan ylijäämäruuan hakijoiden määrä kuukausittain vaihteli noin 500–840 välillä. Yhteensä ylijäämäruokaa jaettiin 6 400 annosta. Pihlavan asukastuvalla oli vuonna 2019 noin 21 000 käyntiä.

Aikuispsykiatrian avokäynnit kasvoivat edellisestä vuodesta hieman (1,5 %), mutta kokonaisuudessaan palvelun käyttö pysyi edellisvuoden tasolla, sillä raskaampien palvelujen eli laitoshoidon ja päiväosastojen käyttö vastaavasti pieneni. Perustasolla ajanvarauksettomat mielenterveysvastaanotot ovat olleet tarpeellinen lisä matalan kynnyksen toiminnan lisääntymiseen.

Päihdetyön asiakkaiden määrä on hieman lisääntynyt, ja painopiste siirtyy yhä enemmän huumausaineiden käyttäjien kanssa tehtävään työhön. Rahapeliongelmista kärsiviä on tullut palveluiden piiriin aiempaa enemmän.

Aikuissosiaalityö kehitti vuoden 2019 syksyllä yhdessä työllisyyspalveluiden ja psykososiaalisten palveluiden kanssa kuntouttavaan työtoimintaan uuden toimintamallin. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille luotiin uusi kartoitusjakso ja vahvistettiin sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalisen kuntoutuksen palvelua. Perusturvan aikuissosiaalityössä on systemaattisesti tavattu Kelan markkinatuen maksuosuuslistalaisia. Tämä luonut jo pohjaa tulevalle Kuntakokeilu-hankkeelle.

Vammaispalveluiden ja psykososiaalisten palveluiden yhteistyö on jatkunut työvalmennustiimi-toimintana. Työvalmennuksessa on aloitettu yhteistyö kolmannen sektorin kanssa. Klubitalo Sarastuksen työklubikurssilla on ollut yhteensä 31 työvalmennustiimin asiakasta. Tavoitteena on motivoida asiakkaita eteenpäin avoimille työmarkkinoille ja antaa työelämävalmiuksia. Verkostoyhteistyönä on haettu asiakkaan sen hetkiseen tarpeeseen sopiva palvelupolku. Avotyötoiminta on kasvanut vahvasti työvalmennuksen kautta.

Vammaispalvelujen Ojantien toimintakeskuksessa ja Monituotteen tiloissa, Taidetestaamon asiakkaiden päivätoiminnassa aloitti yhteistyössä MekaTV:n kanssa toimintansa Osallisuusteatteri. Säännöllisten tapaamistensa lisäksi Osallisuusteatteri toteutti erilaisia esityksiä, koulutuksia ja workshoppeja niin omalle jäsenistölleen kuin avoimesti kaikille kuntalaisille. Osin kaupungin myöntämän hyvinvointirahan turvin sekä oman aktiivisuutensa ansiosta Osallisuusteatteri on paitsi järjestänyt monipuolista toimintaa niin tuonut myös ansiokkaasti esiin erityisryhmien monipuolista kulttuuritoimintaa sekä sen suomia mahdollisuuksia.

3.5. Ikäihmiset

Porin perusturva käynnisti vuonna 2019 uuden toimintamallin, jossa **75-vuotiailla asiakkailla on mahdollisuus osallistua maksuttomaan terveystarkastukseen**. Tällä ennaltaehkäisevällä toimintamallilla pystytään yhä paremmin tunnistamaan kansansairauksia sekä tuetaan ikäihmisten laadukasta ja turvallista asumista kotona. Tavoitteena on tehostaa eri terveydenhuollon ammattilaisten osaamisen hyödyntämistä hoitoprosessin eri vaiheissa.

Vuonna 2019 kaikista kutsuista terveystarkastukseen **osallistui hieman alle puolet**, eli hieman reilu 400 asiakasta. Tarkastusten perusteella Porin perusturvan yhteistoiminta-alueen **75-vuotiaat ovat yleisesti ottaen melko hyväkuntoisia ja suurin osa heistä oli hyvässä ravitsemustilassa**. Noin puolet tarkastetuista ei ollut jatkohoidon tarpeessa, kun vastaavasti noin viidennes ohjattiin tarkastuksen jälkeen muulle terveydenhuollon ammattilaiselle ja noin kolmannes lääkärille.

75-vuotiaiden terveystarkastukset ovat osa Porin perusturvan tutkimus- ja kehittämistyötä, ja tarkempia tuloksia vuonna 2019 aloitetuista terveystarkastuksista julkaistaan myöhemmin.

Vanhusten lakisääteisiä huoli-ilmoituksia sosiaalihuollon tarpeesta tehtiin sosiaalityöntekijöille 330 kappaletta. Huoli-ilmoituksia tehtiin aiempaa enemmän verrattuna edelliseen vuoteen, mikä on sinänsä hyvä asia, että päästään heti huolen esille tullessa tarjoamaan apua.

Perusturvassa tehdään vanhuspalveluiden piiriin kuulumattomille **80-vuotiaille ikäihmisille hyvinvointia edistävä kotikäynti tai heidät kutsutaan ryhmätapaamiseen.** Tilaisuudessa kuullaan ikäihmisten toiveita ja kerrotaan heille erilaisista palveluista ja etuuksista. Samalla kerätään tietoa heidän hyvinvoinnistaan ja ohjataan tarvittaessa järjestöjen ja yhdistysten tarjoamiin palveluihin. Vanhuspalveluissa Viikkarin Valkamassa sijaitsee Ikäpiste ja seniorineuvola, joissa tehdään tärkeää ennaltaehkäisevää työtä.

Vuosittain tehdään **kotihoidon asiakkaille asiakastyytyväisyyskysely.** Keväällä 2019 tehtyyn kyselyyn vastasi 769 kotihoidon asiakasta Merikarvialta, Porista ja Ulvilasta. Kyselyyn vastanneista noin puolet on yli 85-vuotiaita ja noin 70 % heistä on naisia. **Kyselyyn vastanneet antoivat kiitosta hyvästä hoivasta sekä työntekijöiden ammattitaidosta.** Kotihoito sai asiakastyytyväisyyskyselyssä kouluarvosanaksi keskimäärin **8,7.** Kyselyyn vastanneet antoivat kiitosta hyvästä hoivasta sekä työntekijöiden ammattitaidosta ja ystävällisyydestä. **Kehittämiskohteina korostui asiakkaiden kokemus siitä, että vastuutyöntekijää ei välttämättä tunneta.** Palautteiden perusteella työntekijät myös vaihtuvat liian usein ja ovat kiireisiä. Lähes 90 % kyselyyn vastanneista kotihoidon asiakkaista suosittelisi palvelua läheisilleen. Kyselystä ilmeni myös se, että kehittämisen varaa olisi asiakkaiden osallisuuden lisäämisessä. Heidät halutaan saada entistä aktiivisemmin mukaan hoito- ja palvelusuunnitelman tekemiseen.

Pori kuuluu Voimaa vanhuuteen –verkostoon. Vuoden 2019 aikana koulutettiin 10 uutta vapaaehtoista ikäihmisten ulkoiluavuksi ja kotona asuvien ikäihmisten ulkoiluryhmä aloitti Sampolantähdessä. Perusturvan kuntoutuspalveluihin perustettiin lisää ikäihmisten voima- ja tasapainoryhmiä, ikäihmisille järjestettiin säännöllistä liikuntaneuvontaa ja kesäaikaan järjestettiin maksuttomia kesäliikuntatunteja. Lisäksi vuoden 2019 aikana järjestettiin uutena toimintana ikäihmisten luontoretki. Ikäihmisten liikunnan edistämistyössä havaittiin resurssin puute ja tehtiin päätös hakea hankerahoitusta työntekijän palkkaamiseen.

3.6. Kaikki ikäryhmät

3.6.1. Terveystiedon edistämisen aktiivisuusmittarin tulokset vuodelta 2019

Kansallinen Terveystiedon edistämisen aktiivisuusmittari, TEA-viisari, nostaa esille kunnan toiminnan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiedot tukevat kuntien ja alueiden terveystiedon edistämistyön suunnittelua ja johtamista. TEA-viisareilla mitataan säännöllisesti kuntajohdon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, liikunnan, perusterveydenhuollon, ammatillisen koulutuksen, ikääntyneiden palveluiden sekä kulttuurin terveystiedon edistämisen aktiivisuutta. **Vuonna 2019 kerättiin tiedot kuntajohdon ja kulttuurin osalta.** Kuntajohdon tiedonkeruun edelliset tulokset ovat vuodelta 2017, mutta kulttuurin tiedonkeruun suoritettiin ensimmäistä kertaa vuonna

2019. Tulokset pisteytetään asteikolla, jossa 0 on huonoin ja 100 paras tulos. Valtakunnallisella asteikolla tulokset 75–100 arvioidaan hyväksi, tulokset 25–74 arvioidaan parannettavaksi ja tulokset 0–24 huonoksi.

Kuntajohdon terveydenedistämisen osalta Porin kokonaistulos (90) oli hyvää ja ylti selkeästi koko maan (78) keskiarvon yläpuolelle. Kuntajohdon osa-alueista sitoutuminen (84, koko maa 77), seuranta ja tarveanalyysi (100, koko maa 87), voimavarat (88, koko maa 65) ja osallisuus (100, koko maa 80) olivat kaikki hyvällä tasolla ja selkeästi koko maan keskiarvon yläpuolella. Johtamisen osa-alue oli myös hyvällä tasolla ja sen tulos oli sama kuin koko maan keskiarvo (80). Kuntajohdon terveyden edistämisen aktiivisuuden Porin tulokset olivat kaikilta osin parantuneet edellisestä mittauksesta. Vuoden 2017 vastaavat tulokset olivat sitoutuminen 71, johtaminen 78, seuranta ja tarveanalyysi 67 sekä osallisuus 92. Voimavarojen osa-alue mitattiin 2019 ensimmäisen kerran, eikä siihen ole olemassa vuosivertailua. Tulokset kertovat kaupungin hyvinvoinnin edistämisen johtamisen rakenteiden olevan kunnossa. Porin toimintamallista ovat monet kunnat ottaneet mallia.

Kulttuurin terveydenedistämisen osalta Porin kokonaistulos (58) oli lähes sama koko maan (59) keskiarvon kanssa. Kulttuurin osa-alueista sitoutuminen (33), johtaminen (43) ja voimavarat (39) olivat selkeästi alle maan keskiarvon lukujen (53, 69, 54) ja näiden osalta tuloksissa on parannettavaa niin Porin kuin koko maan osalta. Seuranta ja tarveanalyysin (73) sekä osallisuuden (68) tuloksissa on vielä parannettavaa, vaikkakin näiden tulokset ovat selkeästi yli koko maan keskiarvojen (52, 57). Muissa ydintoiminnoissa Porin tulos on hyvä (89) ja ylittää selvästi koko maan tuloksen (69). Huomioitavaa on, että kaikissa kulttuurin koko maan keskiarvotuloksissa on vielä parannettavaa ja että kulttuurin tiedonkeruu suoritettiin ensimmäistä kertaa vuonna 2019.

Tarkempi analysointi Porin kulttuurin terveyden edistämisen aktiivisuuden tuloksista kertoo, valtakunnallisia tuloksia myötäillen, että **lapset ja nuoret huomioidaan kulttuuritoiminnassa parhaiten**, ikääntyneet ja työikäiset melko hyvin, mutta erityis- ja vähemmistöryhmät huonommin. Yhdenvertaisuuden toteutuminen on haaste.

3.6.2. Turvallisuus

Kaupunki teetti asukkailleen **turvallisuuskyselyn** vuoden 2019 keväällä. Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan kokemuksiaan asuinalueensa turvallisuudesta viimeisen 12 kuukauden ajalta. Vastausten perusteella **asuinalueiden turvallisuus näyttäisi olevan hyvällä mallilla**. Kyselyn perusteella esiin nousi kuitenkin **neljä enemmän huolta herättävää aihetta: liikennekäyttäytyminen, valaistuksen puute, ihmisten syrjäytyminen ja yhteisöllisyyden puute**.

Kaupungin hyvinvointityössä terveys, hyvinvointi, turvallisuus ja viihtyisyys liittyvät tiiviisti yhteen. Monien turvallisuuteen liittyvien asioiden ennalta ehkäisy on taloudellisesti kannattavampaa kuin seurausten korjaaminen. Turvallinen ja kriisinkestävä Pori -kaupunkitason toimintasuunnitelma laadittiin syksyllä 2019. Dokumentin tarkoitus on osaltaan luoda tunnettuutta ja kokonaiskuvaa asiasta sekä edistää riskienhallintaan, turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvää suunnitelmallista yhteistyötä. Dokumentissa esitetään niitä asioita ja teemoja, joita on syytä paikallisesti edistää ja kehittää pitkäjänteisesti

Vuoden 2019 Poliisin väkivaltatilasto Porin osalta näyttää edelleen hieman heikentyneen edellisestä vuodesta eli väkivallan kokonaismäärä on noussut poliisin vuoden 2018 tilastotietojen mukaan 599 tapauksesta 616 tapaukseen. Vuonna 2017 vastaava luku on 521. Nousua

edellisvuoteen on vajaa 3 prosenttia. Tapausten **määrät ovat nousseet sekä ravintoloissa että yksityisillä alueilla**, mutta yleisellä paikalla laskeneet vajaan 13 prosenttia. Ravintoloissa tapahtunut nousu on ollut merkittävää (51 %) ja määrällisesti on palattu lähes menneiden vuosien 2007–2011 tasolle.

Kasvua on tapahtunut käytännössä rikoslaissa määriteltyjen tavallisten ja törkeiden pahoinpitelyiden kaikissa muodoissa. Törkeiden tekemuotojen määrä on laskenut vuoden 2017 51:stä 23:een vuonna 2018, mutta viime vuonna noussut 35:een. Päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyistä väkivaltarikoksista syyllisiksi epäiltyjen määrä oli samalla tasolla vuosina 2017 ja 2018 (202 kpl/207 kpl), mutta vuonna 2019 vastaava luku oli 226 kpl.

Satakunnan katuturvallisuusindeksi on parantunut ja vastaavasti Varsinais-Suomen laskenut. **Pori on poliisin katuturvallisuusindeksin mukaan Suomen 15 suurimmasta kaupungista kahdeksanneksi turvallisin** ja esimerkiksi Tampere ja Turku ovat Porin jäljessä. Porissa katujen turvallisuus on parantunut vuodesta 2011 vuoteen 2017 yli 30 prosenttia indeksipisteillä mitattuna, mutta laski vuonna 2018 edellisestä vuodesta hieman yli 4 prosenttia ja on edelleen laskenut vuonna 2019 lähes 2 prosenttia. Vuonna 2019 Porin katuturvallisuusindeksi oli 90,81.

Porissa toimii monitoimijainen Marak-toimintamalli, joka on tarkoitettu selvittämään vakavia parisuhdeväkivaltatilanteita. Viime vuonna tapauksia käsiteltiin 6 (13 tapausta v. 2018). Tämän perusteella **lähisuhdeväkivallan puheeksi ottoa on tehostettava peruspalveluissa.**

Sisäilmatyöryhmän käsittelyyn on tullut uusina kohteina vuoden 2019 aikana 17 kohdetta, joista kaupungin hallinnoimia on 7 kohdetta ja ulkopuolelta vuokrattuja on 10 kohdetta. Väistöiloja on kaksi. Sisäilma-asiat ovat Porissa samalla tasolla kuin muissakin kaupungeissa. Porissa kohteiden määrä on vähentynyt vuoteen 2018 verrattuna. **Päätökset uusien koulujen rakentamisesta ovat rauhoittaneet tilanteita.**

3.6.3. Kaupunkilaisten osallisuuden lisääminen

Vuonna 2019 Porin kaupungin mahdollisti osallisuutta aiempaa enemmän. Osallistavat tapahtumat näkyivät kaupunkilaisille entistä paremmin, kun **osallistava pop-up-konsepti Poris** otettiin käyttöön. Poris on Porin kaupungin osallistava tila tai tapahtuma, joka voi ilmestyä mihin tahansa Porissa ja siellä voidaan käsitellä erilaisia ajankohtaisia aiheita. Syys-lokakuussa Poris oli avoinna kävelykadulla Keskustan kehittämisen tutkimuskeskuksena ja siellä vieraili yli 2 000 asukasta. Syksyn aikana Poris järjestettiin myös Isomäessä yleissuunnitelman kehitystyön tueksi sekä Himmeliissä rakennuksen tulevaisuuden suunnittelua varten.

Osallistavia tapahtumia oli paljon muuallakin: muun muassa jokavuotiset **asiakasraadit ja vastaavat ryhmät** jatkoivat kokoontumisiaan, **SuomiAreenassa Pori järjesti kaksi dialogista keskustelua** ja kesällä **kerättiin ideoita Pasaasin alueen kehittämiseen** Idealaituri-tapahtumassa. Pasaasilla tarkoitetaan aluetta, joka ulottuu Keskusaukiolta vanhan linja-autoaseman ja uimahallin kautta urheilutalon ympäristöön. Pasaasin suunnitteluun osallistettiin kaupungin omia toimijoita, alueen asukkaita ja muita toimijoita sekä kaikkia kaupunkilaisia. Kävely- ja pyöräily-ympäristöä kehitetään ja alueesta tehdään asukkaiden hyvinvointia lisäävä, viihtyisä oleskelupaikka. Kesällä alueen asukkaiden liikkumisen tueksi tehtiin kaupunkipyöräkeilu.

On hyvä huomioida, että **kaikkia tapahtumia voidaan pitää osallistavina** siinä mielessä, että ne aktivoivat ihmisiä mukaan yhteiseen toimintaan. **Kaupunki mahdollistaa näiden tapahtumien järjestämistä muun muassa tarjoamalla tiloja ja tapahtumakalenterin.** Kesäkuussa 2018 julkaistuun uuteen Porin tapahtumakalenteriin syötettiin vuoden 2018 kesä-joulukuussa 778 tapahtumaa. Samana aikavälinä vuonna 2019 tapahtumia ilmoitettiin 1 188, ja koko vuonna 2019 yhteensä 1 697. Näin ollen myös kaikkien kaupungissa järjestettävien tapahtumien määrä voidaan todeta kasvaneen tapahtumakalenterin perusteella viime vuoteen verrattuna.

Vuonna 2019 otettiin käyttöön **Maksa mitä haluat –päivä.** Maksa mitä haluat -päivänä Porin **kaupungin kulttuuri- ja liikuntapalveluissa asiakas saa itse päättää sisäänpääsymaksunsa hinnan.** Päivän tavoitteena on saada asukkaita liikkeelle ja tutustumaan Porin kulttuuri- ja liikuntapalveluihin. MMH-päivässä olivat mukana kulttuuri- ja liikuntayksiköstä Porin Taidemuseo, Satakunnan Museo, keskustan sekä Meri-Porin uimahallit, maauimalan kesä- ja talviuinti sekä urheilutalot. **Päivät olivat onnistuneita.** Sisäänpääsystä maksettiin normaalia vähemmän, mutta kävijöitä oli selkeästi enemmän.

Kulttuuriyksikön sekä liikunta- ja nuorisoyksikön yhteistyönä aloitettiin urheilun kausikorttien lainaaminen kirjastosta syksyllä 2019. Kirjastokortilla voi lainata kausikortteja ja vuoden lopussa pääsi katsomaan futsalia, jääkiekkoa, jääpalloa, ringetteä ja salibandyä. Vuoden 2020 alussa valikoima laajeni kulttuuritarjonnalla. Kulttuuritoimijat ja urheiluseurat haluavat edistää palvelujensa saavutettavuutta.

Rakkaudella porilaisille -hyvinvointirahaa jaettiin vuonna 2019 toisen kerran. Kyseessä on **Porin oma malli osallistuvasta budjetoinnista, jossa kuka tahansa voi hakea rahaa porilaisten hyvinvointia edistävien hankkeiden toteuttamiseen.** Vuonna 2019 jaettiin yhteensä 250 000 euroa 35 hankkeelle. Vuoden pääteemoina olivat yhteisöllisyys, yhteinen tekeminen, liikkuminen ja kaupunkivihreä. Lisäksi hankkeita pyydettiin erityisesti huomioimaan lapset ja nuoret sekä ympäristöystävällisyys. Hankkeiden järjestämät tapahtumat ja toiminnot olivat kaikille porilaisille avoimia ja maksuttomia.

Porilaiset ovat ottaneet Rakkaudella porilaisille -hyvinvointirahan hyvin vastaan. **Kaupunkilaiset ovat osallistuneet aktiivisesti hankkeiden ideointiin, suunnitteluun ja toteutukseen.** Hankehakemuksia tuli yhteensä 87 kappaletta ja kaupunkilaiset antoivat 1 089 ääntä hankkeiden teemäänestyksessä. **Hankkeiden järjestämiin tapahtumiin osallistuttiin aktiivisesti ja palaute on ollut positiivista.** Porin osallistuvan budjetoinnin malli kiinnostaa myös muita kaupungeja ja sitä on esitelty useissa foorumeissa.

3.6.4. Kaupunkilaisille suunnatut kyselyt ja tulleet palautteet

Minun luontokokemukseni –kysely

Porin kaupunki selvitti *Minun luontokokemukseni –kyselyn* avulla, **missä luontokohteissa porilaiset viihtyvät eniten ja miten luonto edistää kaupunkilaisten hyvinvointia.** Kyselyssä kaupunkilaiset pääsivät kertomaan muun muassa, mitkä asiat vaikuttavat omaan viihtymiseen luonnossa. Vastauksia on tarkoitus hyödyntää Porin luontokohteiden kehittämiseen. Vastauksia kyselyyn saatiin 556 kpl. **Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että luontokohteiden läheisyydellä on vaikutusta**

asuinpaikan valintaan. Luontoa pidettiin myös yhtenä kaupungin vetovoimatekijänä, sillä vastaajista 93 % on sitä mieltä, että luonnolla ja ulkoilumahdollisuuksilla on tärkeä merkitys Porin maineelle. Jopa 95 % vastaajista kertoo, että luonnolla on tärkeä merkitys heidän hyvinvointiinsa ja arjessa jaksamiseensa.

Suurin osa pitää luontokohteita tärkeinä ja käyttää niitä usein. Luontokohteiden tulisi olla lähellä ja helposti saavutettavissa, ja luontoon mennään pääosin autolla tai jalkaisin. Myös **asuinalueilla toivottiin olevan vihreää**, luontoalueita, riittävän isoja puistoja sekä reittejä ja yhteyksiä niihin. Paljon **kaivattiin lisää tietoa** monessa eri muodossa: sähköisenä ja paperisena etukäteen tutustumista varten sekä paikan päällä olevia opasteita, viittoja ja merkintöjä maastossa. Kunnossapidon merkitys nousi korostuneesti esille. Etenkin **pitkospuiden ja muiden rakenteiden kuntoon kaivattiin selvää parannusta**. Luontokohteissa arvostettiin saavutettavuuden ja hyvin merkittyjen reittien lisäksi muun muassa niiden luonnontilaisuutta, siisteyttä ja kauneutta.

Taide julkisilla viheralueilla

Porissa toteutettiin vuoden 2019 aikana useampia taideteoskokonaisuuksia julkisille viheralueille joko taiteilijan toteuttamana tai kaupungin omana suunnittelutyönä hyödyntäen kaupunkilaisten osallistamista ja taiteen asiantuntijuutta. Toteutetut teokset saivat kuluneena vuonna ennätysmäisen määrän näkyvyyttä ja positiivista palautetta sosiaalisessa mediassa sekä suorana palautteen annolla kaupungille. Lisäksi teoksista kaupungin laatimat uutiset ovat olleet tykätymiä ja jaetuimpia uutisia kaupungin sosiaalisen median kanavissa. **Taideteoksista saadun palautteen ja huomion määrä kertoo suoraan siitä, miten suuri merkitys arkiympäristön elävöittämisellä on yksilön hyvinvoinnille ja kotiseutuylpeydelle.** Taide elävöittää ja yllättää kaupunkiympäristöä tehden kaupungistaan elinvoimaisemman ja kutsuvamman. Taide luo alueelle omaleimaisuutta ja tunnistettavuutta.

Poriin toteutettuja teoksia ovat muun muassa Porttaalitunnelin eteläpäässä sijaitseva Laura Lehenkarin teos Poritiisi, Tuorsniemessä Vähäraumantie-Tuorsniementie risteyksen kiertoliittymässä sijaitseva teos Kukkatie ja Valajankadun kiertoliittymän kaupunkisiluetti.

Kesäkukkaistutusäänestys

Loppuvuodesta 2019 järjestettiin **Porin kauneimman kesäkukkaistutuksen äänestys**. Kyselyyn saatiin vastauksia 250 kpl. Kyselyn yhteydessä annetun positiivisen palautteen määrä oli myös suuri. Kyselyssä mukana oli 13 erilaista kesäkukkaistutusryhmää/-asetelmaa eripuoliilta kaupunkia. Äänestyksessä kolmen kärkeen nousivat Pohjoispuiston runsaat istutukset, punaisena hehkuneet Raatihuoneenpuiston istutukset sekä iloisen sävyiset Jazz-kirjaimet. Sähköisen kyselyn avulla selvitettiin samalla asukkaiden näkemystä millainen kesäkukkaistutus miellyttää kaupunkilaisia eniten. Vastauksia tullaan hyödyntämään tulevan kesän istutuksien suunnittelussa. Kyselyn yhteydessä pystyi jättämään myös mahdollisia toiveita ja mielipiteitä istutuksiin liittyen.

Mestareiden portaat ja muut liikuntaa edistävät toimenpiteet

Porin metsään suunniteltiin ja rakennettiin syksyn 2019 aikana kauan kaivatut juoksuportaat, jotka nimettiin Mestareiden portaaksi porilaisten MM-jääkiekkokultamitalistien kunniaksi. **Portaiden käyttöaste on ollut heti käyttöönoton jälkeen korkea ja palaute on ollut positiivista.**

Liisantorin lähiliikuntapaikka otettiin käyttöön keväällä 2019. Kaupunkilaisten **aktiivisessa käytössä** olivat kuntoilulaitteet ja aidattu tekonurmikenttä. Huoltorakennuksen, tekojääradan

kylmälaitteiston ja kuntoiluvälinealueen vuotuista käyttöaikaa pidentävän katoksen rakentaminen tehtiin syksyllä.

Tammen metsäalueen kyselyn tulokset

Porin kaupunki laati alkuvuodesta 2019 kyselyn, jossa kartoitettiin Ulvilan Kullaalla sijaitsevan ja kaupungin omistaman Tammen metsäalueen käyttäjien näkemyksiä ja toiveita kyseisen alueen metsänhoidosta. Vastauksissa nousi esiin paljon virkistyksellisiä, suojelullisia ja taloudellisia näkökulmia. Suurin osa vastaajista käyttää aluetta virkistäytymiseen ja retkeilyyn.

Kyselyyn saatiin vastauksia yli 350 kpl. Vastaajista 48 % oli naisia ja 52 % miehiä. Suurin vastaajien ikäryhmä oli 31–55 –vuotiaat. **Aluetta pidettiin kauniina, lähes kansallispuistomaisena paikkana, jolla olisi suojeluarvoa. Huonokuntoiset retkeilyreittien rakenteet ja opasteet huolestuttivat** vastaajia. Samoin lisääntyvät metsähakkuut koettiin huonoksi asiaksi ja maiseman rikkovaksi toimenpiteiksi. Vastaajista tosin 267 hyväksyy metsänhoidon, mikäli luonnon monimuotoisuus huomioidaan toimenpiteissä. Uudishakkuissa avohakkuumenetelmän käyttämistä vastusti 258 vastaajaa. Vastaajista kuitenkin 269 hyväksyy jonkinlaisen metsänhoidon alueella.

Kyselyn vastaukset huomioidaan metsienhoito-ohjelman suunnittelussa ja reitistöihin liittyneet toiveet ja kehitysehdotukset on toimitettu retkeilyreiteistä vastaaville toimijoille.

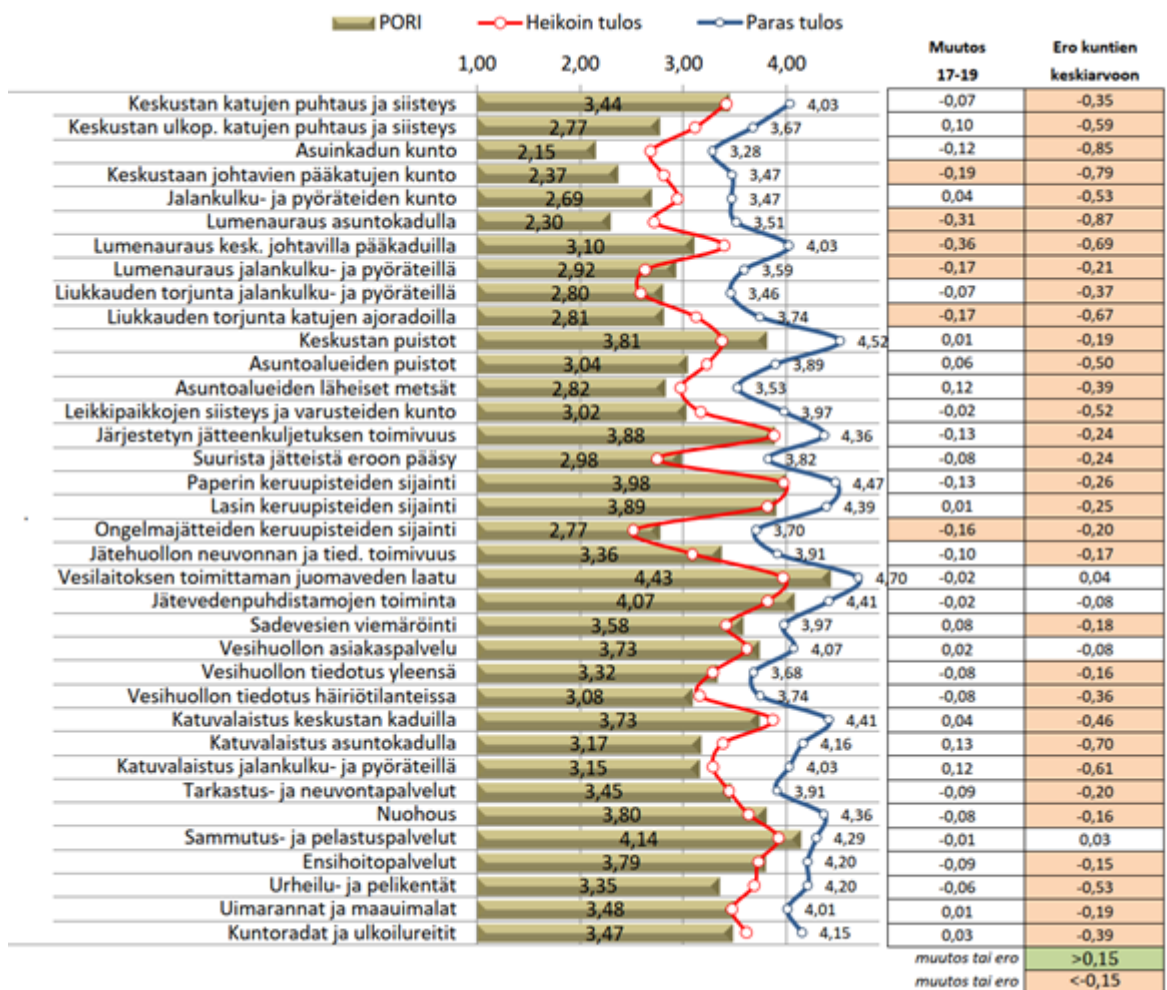
Yhdyskuntatekniikan tyytyväisyyskyselyn tulokset

Porin kaupunki teetti toukokuussa 2019 kuntalaiskyselyn kaupungin yhdyskuntateknisistä palveluista. Kysely oli osa FCG Konsultointi Oy:n toteuttamaa valtakunnallista kyselyä. Seuraavassa on esitetty palvelutyytyväisyyttä kuvaavat tulokset Porissa verrattuna muiden kuntien parhaaseen ja heikoimpaan tulokseen. Lisäksi esitetään muutos edellisestä tutkimuskerrasta ja ero kaikkien kuntien keskiarvoon.

Tuloksista ilmenee, että keskiarvoa heikommassa kunnossa ovat asukkaiden mielestä katualueet, asuinalueiden puistot sekä katualueiden valaistus. Sama todettiin teknisen toimialan teettämässä katujen kuntotarkastus ja korjausvelan määritys -hankkeessa. Koska hyvinvointitietoa tulee tarkastella kaupunkiympäristössä kokemuksellisuuden ja toiminnallisuuden kautta, on elinympäristön kunnolla vaikutusta yksilön hyvinvointiin.

Kysely oli osa FCG Konsultointi Oy:n toteuttamaa valtakunnallista kyselyä, joka tehtiin samanaikaisesti 19 kaupungissa ja kunnassa (Heinola, Helsinki, Hollola, Kaarina, Kerava, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lappeenranta, Mikkeli, Naantali, Nurmijärvi, Oulu, Pietarsaari, Pori, Raisio, Turku, Valkeakoski, Ylöjärvi). Porin osalta kyselyyn saatiin vastauksia 465 kpl. Vastaajista miehiä oli 40 % ja naisia 60 %. Suurin vastaajaryhmä oli 36–59 -vuotiaat, joita oli 46 % vastaajista.

Kuvio: Porin tulos vuonna 2019, muutos edellisestä ja vertailukuntien paras ja heikoin tulos. Parhaan kunnan tulos näytetään myös.

3.6.5. Yhteistyö järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa

Avustuskäytäntöjen uudistaminen

Porin kaupungin nykyiset avustusperiaatteet ovat vuodelta 2011. Työ niiden uudistamiseksi käynnistyi vuonna 2019. Tarkoitus on täsmentää avustusten myöntämisen kriteereitä, yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa avustusmenettelyä ja lisätä sen läpinäkyvyyttä. Samalla määritellään avustusten käytön ehdot ja luodaan menettelyt avustusten käytön seuraamiseksi. Uudistusta valmistellaan yhteistyössä toimialojen ja järjestöjen kanssa. Uudet avustusperiaatteet ja -malli valmistuvat vuoden 2020 aikana ja ne otetaan käyttöön vaiheittain vuoteen 2022 mennessä. **Uudistuksen taustalla on kaupungin halu tukea järjestöjen tekemää merkittävää työtä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.**

Yhteisökeskuksen ja kaupungin yhteiset toiminnot

Porin Yhteinen keittiö -verkostossa on mukana järjestöjen, seurakuntien ja Porin kaupungin toimijoita, jotka järjestävät kaikille avointa yhteisöllistä, ruokaan liittyvää toimintaa. Toimintaa järjestettiin vuonna 2019 yhteensä noin 1 500 kertaa eri toimijoiden toimipisteissä. Verkosto otti

käyttöön vuonna 2019 myös maksuttomaan lounaaseen oikeuttavan lounassetelin, jota eri toimijat voivat jakaa avustuksena asiakkailleen. Ruokailupaikkoina olivat yhteisöllistä toimintaa ja osallistumismahdollisuuksia tarjoavat, voittoa tavoittelemattomat verkoston toimipisteet. Satakunnan yhteisökeskuksen vetämä Yhteinen keittiö -hanke kehittää verkoston toimintaa yhdessä toimijoiden kanssa sekä toteuttaa toimintaa Porin keskustassa sijaitsevassa Yhteisöotalo Otavassa. Yhteisöotalo Otavassa on yhteinen jääkaappi, josta voi noutaa kaupoista ylijääneitä elintarvikkeita, kaikille avointa toimintaa arkisin sekä ryhmätoimintaa eri-ikäisille.

Ruoka-apua järjestettiin Porissa EU:n ruoka-apuna sekä koulujen, kauppojen ja ravintoloiden ylijäämäruokaa jakamalla. Ruoka-apua järjestivät Porin kaupungin ylläpitämät asukastuvat, seurakunnat ja yhdistykset (mm. Elämän Leipä ry, Elämän Eliksiiri ry, Porin seudun työttömät ry, SPR, A-kilta, Hyvän mielen talo, Porin Sininauha, Pelastusarmeija, Klubitalo Sarastus, Satakunnan yhteisökeskus). **Ruoka-avun piirissä Porissa oli viikoittain noin 4 000–5 000 henkilöä.** Vapaaehtoistyötä ruoka-avun piirissä teki säännöllisesti noin 60 henkilöä, lisäksi toiminta tarjoaa mm. työkokeilun ja kuntouttavan työtoiminnan mahdollisuuden säännöllisesti noin 20 henkilölle. Ruokaa jaetaan eri toimijoiden toimipisteissä arkisin ja lauantaisin. **Porilaiset ruoka-aputoimijat tiivistivät yhteistyötään vuoden 2019 aikana.** Yhteistyön tuloksena toimijat tekivät esityksen Porin kaupungin avustuksen käytöstä ruoka-aputoiminnassa, mikä oli osa kaupungin osallistuvan budjetoinnin kokeiluja. Ruoka-aputoimijoiden yhteistyön tavoitteena on toiminnan kehittäminen, avun tarvisijoiden entistä parempi tavoittaminen ja kohtaaminen sekä hävikkiruuan tehokas hyödyntäminen.

Paljon palveluita tarvitsevien palvelukokonaisuuden kehittäminen

Vuonna 2019 otettiin Porissa käyttöön uusi toimintamalli paljon terveyspalveluita tarvitseville. Toimintamallia toteutetaan Porin perusturvan, järjestöjen ja seurakunnan yhteistyönä. Jokaiselle on **nimetty omatyöntekijä/omahoitaja, joka koordinoi potilaan hoidon.** Paljon palveluita tarvitsevien palvelukokonaisuus perustuu asiakkaan tarpeisiin, jotka kartoitetaan alussa kokonaisvaltaisesti. Potilas itse arvioi, toivooko hän muutosta esim. arjessa pärjäämiseen, unen ja levon määrään, liikkumiseen, mielen hyvinvointiin tai sosiaalisiin suhteisiin. Myös potilaan omat voimavarat kartoitetaan. Potilasta motivoidaan ja tuetaan terveellisiin tottumuksiin. **Hoitosuunnitelma ja tavoitteet määritellään yhdessä potilaan kanssa. Omahoitaja konsultoi tarvittaessa muita ammattilaisia,** kuten sosiaalityöntekijää, lääkäriä tai psykiatrista sairaanhoitajaa tai potilaalle voidaan järjestää käynti, jossa on mukana potilaan tarpeisiin perustuva moniammatillinen tiimi. Palvelukokonaisuuden toteutuksessa otetaan käyttöön myös **järjestötoimijoiden ja seurakunnan osaaminen potilaan auttamiseksi** ja potilas ohjataan tarvittaessa häntä parhaiten tukevaan ryhmään. Tavoitteena on **palvelukokonaisuuksien kehittäminen asiakaslähtöisiksi ja osallisuutta lisääviksi.** Omatyöntekijä/omahoitaja on ennakoivasti ja yhdessä sovituin välein yhteydessä potilaaseen. Muualta saatujen kokemusten mukaan, tämän kaltainen toimintatapa **on vähentänyt suunnittelematonta palvelujen käyttöä.** Palveluiden käytössä tapahtuvaa muutosta tullaan seuraamaan Porin perusturvassa vuosittain.

4. Hyvinvointiohjelman 2025 tavoitteiden toteutuminen

Porin kaupungin hyvinvointiohjelman 2025 tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Hyvinvointiohjelman tavoitteiden toteutumisesta raportointi toimialoilla

VIIHTYISÄ JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen kaupunkilaisten aktivoimiseen	
Toimenpide ja mittari	Toteutuma
<p>Lähiluontoa ja kulttuuriympäristöä hyödynnetään varhaiskasvatuksessa ja koulujen opetuksessa.</p> <p><i>Toimialojen kanssa on tehty yhteistyössä varhaiskasvatusta ja opetusta tukevia kokonaisuuksia. Kulttuuripolku - yhteistyösuunnitelman käyttö. Intopolku –sivuston käyttömäärä.</i></p>	<p>Varhaiskasvatus</p> <ul style="list-style-type: none"> Päiväkodit käyttävät lähiympäristöä ahkerasti lasten kanssa päiväkodin sijainnista riippuen. Monella on käytettävissään leikkipuisto, urheilukenttä tai koulun kenttä, joissakin on myös metsäretkiin sopivaa aluetta. Lähiympäristöä hyödynnetään joka viikko. Kirjastoauto vierailee usean päiväkodin pihassa ja sitä käytetään ahkerasti. Lisäksi on tehty retkiä urheilutalolle, uimahalliin, museoihin jne. Kulttuuriympäristöä hyödynnetään kuukausittain. <p>Perusopetus</p> <ul style="list-style-type: none"> Koulut hyödyntävät luonto- ja kulttuuriympäristöjä huomioiden koulun sijainti ja liikenneyhteydet. Koulut käyttävät Intopolkua (ks. lisää sivulta 26) <p>Pori Sinfonietta</p> <ul style="list-style-type: none"> Koululais- ja päiväkotikonserttien sekä lastenkonserttien kuulijamäärä oli yhteensä 3 789 hlöä. Kaupunginorkesterin erityiskohderyhmänä Kulttuuripolulla ovat 4. luokan ja 8. luokan oppilaat. <p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> Lukutaitoja edistäviä koulutuksia koululaisille, lähinnä aineistovinkkauksia, annettiin 261 kpl ja niihin osallistui 4 102 hlöä Tiedonhaun opetusta, tieto-, viestintä- ja digiteknologian käytön opetusta ja kirjastonkäytön opetusta annettiin 175 kertaa ja niihin osallistui 2 112 koululaista <p>Porin Lastenkulttuurikeskus</p> <ul style="list-style-type: none"> Lastenkulttuurikeskuksen Porissa tapahtuvassa toiminnassa kohdataan noin 1 000 lasta kuukausittain Yhteistyössä Porin ympäristö- ja lupapalveluiden toimialan kanssa järjestettiin koulujen ympäristöviikolla kaksi kuuntelukävelyä 1. - luokkalaisille, yht. 37 osallistujaa Varhaiskasvatukselle järjestettiin Polsanluoto-retki työpajaksi, 3 työpajaa, 26 asiakascontactia Lasten ottamista luontovalokuvista tuotettiin myös näyttely Työpajat ja näyttely toteutettiin yhteistyössä Porin yliopistokeskuksen kanssa Päiväkotiyhteistyössä Lastenkulttuurikeskus tavoitti n. 2 000 lasta Porin lastenkulttuurikeskuksen erityiskohderyhmä Kulttuuripolulla ovat 5. lk:n oppilaat, heille tarjottiin taiteilijavierailu, konsertti, näyttös, tai muu kiinnostava teemallinen taidetapahtuma, johon osallistui n. 800 oppilasta <p>Porin Taidemuseo</p> <ul style="list-style-type: none"> Taidemuseon varhaiskasvatuksen taidepalveluihin osallistui 995 lasta ja 261 aikuista

	<ul style="list-style-type: none"> Koulujen taidepalveluihin osallistui 3 157 oppilasta ja 337 opettajaa <p>Satakunnan Museo</p> <ul style="list-style-type: none"> Rakennuskulttuuritalo Toivon Klapit ja konttuuri –teemakierrokset esikoululaisille, 56 ryhmää, yht. 625 lasta Kivikaudelta kaupunkiin - lasten kesäleirit 1.-5. -luokkalaisille, 2 leiriä, yht. 24 lasta Luontotalon Arkin perusnäyttelyn (Satakuntalainen luonto) opastukset päiväkodeille ja kouluille <p>Intopolku-sivusto</p> <ul style="list-style-type: none"> Intopolku-sivuston etusivu ladattiin 1 959 kertaa. Kirjastopolku-sivuston etusivu ladattiin 422 Kulttuuripolku-sivuston etusivu 498 kertaa Sivustolla on käyty vuoden 2019 aikana lähes 13 300 kertaa. <p>Intopolku-sivusto (https://www.pori.fi/intopolku) kokoaa yhteen kaupungin ja yhteistyökumppaneiden tarjoamia oppimissisältöjä ja vierailukohteita päiväkotij- ja kouluryhmille.</p> <p>Ympäristö- ja lupapalvelut -toimiala on tehnyt yhteistyötä sivistystoimialan kanssa opetusta tukevien ympäristöaiheisten kokonaisuuksien luomiseksi. Esimerkiksi koulujen ympäristöviikko tavoitti noin 2400 oppilasta. Luonnonympäristöistä Yteri on tärkeä opetuskohte, jotta lasten ja nuorten tietoisuus niin dyyniluonnon suojelutarpeesta kuin rannan rehevöitymiskehityksestä lisääntyisi. Myös Kirjurinluodon kompostointipuisto on vakiinnuttanut paikkansa osana varhaiskasvatukselle ja opetukselle suunnattua jäteneuvontaa. Koulu- ja päiväkotij-ikäisiä kävijöitä oli 600.</p>
<p>Osallistaminen viheraluesuunnitteluun ja tapahtumat yhteistyössä Satakunnan vihertietokeskuksen ja kansallisen kaupunkipuiston kanssa.</p> <p><i>Kävijämäärä ja palaute osallistamisesta, somen käyttö. Mediajulkisuus.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Ensimmäinen osallistamisvaihe Sampolan puistojen suunnitteluun toteutettiin. Järjestettiin kesäkukkaistutusäänestys. Useita uutisia valmistuneista viherympäristö- ja taidekohteista elävöittämään arkiympäristöä julkaistiin Instagramissa <p>Sosiaalisen median käyttö:</p> <ul style="list-style-type: none"> Porin kansallisella kaupunkipuistolla on Facebook-sivut (865 tykkääjää) ja Instagram-tili (1234 seuraajaa), sekä Satakunnan vihertietokeskuksella Instagram-tili (481 seuraajaa) Satakunnan Vihertietokeskuksen Puutarhapäivät Asiantuntijaluentoja yhdistyksille ja järjestöille Ruokapuiston koululaiskummiryhmät Maailmanympäristöjen päivän tapahtumat Polsanluodossa, Kompostointipuistossa ja Hanhipuistossa Kirjurinluodon avajaisissa Vihertietokeskuksen avoimet ovet Vihertietokeskuksen joulunäyttely avajaistapahtumineen Pihaneuvontakäynnit Kunnostettu palstaviljelyalueita, palstojen vuokraaminen TyHy-päivien vietto yleistyi Vihertietokeskuksessa <p>Vieraslajitalkoita (organisoina vihertietokeskus ja ympäristö- ja lupapalvelut) järjestettiin Hanhipuistossa (mukana myös Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry sekä WWF Suomi) ja Hevosluodossa. Osallistujat (20 henkilöä) pitivät vieraslajien torjuntaa tärkeänä luonnonsuojelutyönä ja myös yhteisöllisyyttä lisäävänä miellyttävänä tapana kokoontua yhteen. Talkoista tiedotettiin monipuolisesti (Luontoretkiä ja –tapahtumia Porin seudulla 2019 –esitteessä, kaupungin nettisivuilla ja</p>

<p>Luonto- ja ympäristöretkien sekä puisto-opastuksien järjestäminen kuntalaisille yhteistyössä järjestöjen kanssa.</p> <p><i>Toteutuneiden retkien ja opastuksien/osallistujien määrä.</i></p>	<p>tapahtumakalenterissa, Satakunnan Kansan Menot –palstalla sekä Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry:n nettisivuilla).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visit Porin Puisto-opastuskierroksia mm. Raatihuoneenpuistossa • Satakunnan Vihertietokeskuksen puisto-opastuskierroksia erilaisille ryhmille • Valtakunnallinen maisemapäivä, Maisemakävely Porin kansalliseen kaupunkipuistoon Porin Taidekoulun oppilaille. • Satakunnan Museon opastetut kaupunkikierrokset, 7 opastettua kierrosta, joista yksi puisto-opastus (Ristikkäispuistot ja Raatihuoneenpuisto) <p>Ympäristö- ja lupapalveluiden toimialan 12 järjestetylle luonto- ja ympäristöretkille/-tapahtumiin osallistui yhteensä 388 henkilöä. Eniten osallistujia, 78 hlöä, lähinnä lapsiperheitä, keräsi Pimeä metsä -tapahtuma. Erityisesti lapsiperheille suunnatuille tapahtumille näyttäisi edelleen olevan enenevässä määrin kysyntää.</p>
<p>Rakennetun ympäristön toimivuus</p>	
<p>Viherpalveluohjelman laatiminen.</p> <p><i>Ohjelma laadittu ja seurannassa. Viheralueen neliömäärä.</i></p>	<p>Resurssisyyistä ei ole edennyt. Työ käynnistetään syksyllä 2020 asiantuntijatyönä. Tavoitteena on, että valmistuu 2021.</p> <p>520 hehtaaria hoidettua viheraluetta.</p>
<p>Turvataan hyvä sisäilma kaupungin käytössä olevissa rakennuksissa.</p> <p><i>Käyttäjien kokemukset sisäilmasta eri vuodenaikoina. Haittailmoitusten määrä.</i></p>	<p>Työterveyshuolto on tehnyt 7 kyselyä liittyen sisäilmaan. Sisäilmatyöryhmän käsittelyyn on tullut uusia kohteina vuoden 2019 aikana 17 kohdetta, joista Teknisen toimialan hallinnoimia on 7 kohdetta ja ulkopuolelta vuokrattuja on 10 kohdetta. Väistöiloja on 2 kohdetta. Sisäilma-asiat ovat Porissa samalla tasolla kuin muissakin kaupungeissa. Porissa kohteiden määrä on vähentynyt vuoteen 2018 verrattuna. Päätös uusien koulujen rakentamisesta on rauhoittanut tilanteita.</p>
<p>Lisätään porilaisten turvallisuuden tunnetta.</p> <p><i>Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuus (%). Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuus 65-vuotta täyttäneistä (%).</i></p>	<p>Turvallisuuskyselyllä selvitettiin asuinalueiden turvallisuutta. Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisiä kaikista vastaajista oli 66,5%. Vastaava luku yli 60-vuotiaiden vastaajien osalta oli 63,3%.</p> <p>Lasten ja nuorten turvataitojen parantamisen suunnittelu aloitettu.</p> <p>Arkiympäristön toimivuus ja hyvä arki Teetettiin korjausvelkaselvitys kaduista, kevyen liikenteen väylistä ja kaupungin hoidossa olevista yksityisteistä pitkän tähtäimen toimenpidesuunnitelmia varten infraomaisuuden korjausvelan kasvun pysäyttämiseksi.</p>
<p>Kaupungin käytössä olevien tilojen muunneltavuus. Kouluista ja päiväkodeista muodostetaan alueiden hyvinvointikeskuksia.</p> <p><i>Monitoimikäytössä olevat tilat lukumäärä/toimiala. Uudisrakentamisen ja peruskorjauksen yhteydessä kouluihin ja päiväkoteihin sijoitetaan muuta toimintaa.</i></p>	<p>Suunnittelua koulujen ja päiväkotien toimimista hyvinvointikeskuksina on jatkettu.</p> <p>Palveluverkko suunnitelma hyväksyttiin ja aloitettiin hankesuunnittelut Ahlaisissa, Vähäraumalla ja Pohjois-Porissa. Tiloja suunnitellaan monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi.</p> <p>Itätuulen oppimis- ja liikuntakeskus valmistui. Itätuulen ja Tuulikellon koulujen oppilaat pääsivät uusiin tiloihin ja saman katon alla on mahdollisuus toteuttaa monipuolista toimintaa koko Itä-Porin alueen asukkaille. Toimintakeskuksessa työskentelee koulun, esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan henkilökunnan lisäksi oppilashuollon palveluiden työntekijät, kirjasto ja koulunurisyöntekijä, jonka myötä kaupungin nurisyöntekijöiden määrä lisääntyi yhdellä.</p> <p>Oppilashuollon palveluiden työntekijöillä on työtilat suuremmissa kouluissa. Pienissä kouluissa oppilashuollon henkilöstö käyttää</p>

	<p>yhteistiloja (esim. kouluterveydenhoitajan työtilaa tai muuta tilaa).</p> <p>Kaarisillan ja Noormarkun yhtenäiskoulujen perhetyöntekijät vakinaistettiin.</p> <p>Varhaiskasvatus Päiväkodeista 11 yksikössä on ollut myös muuta toimintaa kuin varhaiskasvatuksen järjestämää (perusturva, vanhempainryhmät, kyläyhdistykset, liikuntaseurat).</p> <p>Porin Aarre eli Satakunnan Museon laajennuksen, Satakunnan Museon ja Porin taidemuseon uusien kokoelmatilojen, Porin lastenkulttuurikeskuksen sekä monikäyttöisten ja yhteisöllisten kulttuuritoimintaa palvelevien tilojen ja korttelin julkisten ulkotilojen suunnittelusta järjestettiin arkkitehtuurikilpailu. Kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti elämyksellinen korttelikonaisuus. Hanke etenee.</p> <p>Kulttuuriyksikön toiminta- ja perusyksiköt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuriyksikön toiminta- ja perusyksiköt tarjoavat hallinnoimiansa tiloja myös ulkopuolisten käyttöön • Kulttuuritalo Anniksen tilat ovat helposti muunneltavissa erilaisiin käyttötarkoituksiin soveltuviksi <p>Liisantorin lähiliikuntapaikan talvikäytön pidentäminen tekojäällä (rakentaminen 2019) ja kesäkäytön monipuolistaminen.</p>
--	--

OSALLISTUVA JA AKTIIVINEN PORILAINEN

Osallisuuden vahvistaminen	
Toimenpide ja mittari	Toteutuma
<p>Osallisuusagenttien asiantuntemuksen hyödyntäminen. Osallistavien, luovien ja dialogisten työkalujen ja tilojen toteuttaminen.</p> <p><i>Osallisuuskoulutusten määrä/osallistujamäärä. Liikuteltava dialoginen konsepti luotu. Nuorten talo on toiminnassa. Lastenkulttuurikeskuksen käyttö.</i></p>	<p>Viestintäyksikön osallisuusagentit järjestivät neljä henkilöstölle avointa osallisuuskoulutusta, joihin osallistui yhteensä 57 työntekijää. Yksi koulutuksista järjestettiin Tampereen yliopiston kanssa osana Meaningful Cities -tutkimushanketta.</p> <p>Osallisuusteemaa on käsitelty esim. kansalaisopiston tuntiopettajille suunnatussa Osaajasta opettajaksi -hankkeen koulutuksissa (19 osallistujaa).</p> <p>Liikuteltava dialoginen konsepti on luotu: Poris on osallistava pop-up-tila tai -tapahtuma, joka voi ilmestyä minnepäin tahansa Porissa ja siellä voidaan käsitellä erilaisia ajankohtaisia aiheita.</p> <p>Ensimmäisellä kerralla keväällä 2017 Poriksessa työstettiin yhdessä Porin kaupungin brändiä. Vuoden 2019 aikana Poris työstettiin liikuteltavaksi konseptiksi ja sitä hyödynnettiin useissa projekteissa. Syyskuussa 2019 Poris avasi ovensa kaupunkikeskustan kehittämiseksi (yli 2000 osallistujaa). Marraskuussa 2019 Poris siirtyi Isomäkeen, kun aluetta kehitettiin yhdessä asukkaiden, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa (yli 200 saatua ideaa). Joulukuussa 2019 Poris oli palvelukeskus Himmelissä, jossa kerättiin ideoita rakennuksen tulevaisuuden käyttötarkoituksista avoimien ovien päivässä (yli 200 osallistujaa).</p> <p>Nuorten Ääni Satakunta –hanke sai jatkorahoituksen.</p> <p>Nuorten talo -konseptia suunniteltiin sekä Ohjaamon toimintojen että nuorisopalveluiden näkökulmasta.</p>

	<p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omatoimikirjastojen lisääminen, Reposaaressa kirjaston omatoimiaukiolo • Kaupunginkirjasto toteuttaa asiakastyytyväisyys- ja asukaskyselyjä säännöllisesti <p>Porin Lastenkulttuurikeskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Julkisten teosten toteuttaminen ja yhteiskehittäminen tilojen käyttäjien, kuten päiväkotilasten tai koulujen oppilaiden, Porin lastenkulttuurikeskuksen ja perusturvan kulttuuri- ja taideneuvolayhteistyössä yhdistyvät taide ja neuvolatoiminta • Kultaneuvolatoiminnalla on omat työpajatilat neuvolan yhteydessä. Neuvolan tilan suunnittelussa on huomioitu lapsen ilmaisun sekä taidetoiminnan tarpeet <p>Satakunnan Museo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Satakunnan Museon ystävät ry –yhdistykseen kuuluu yli 400 jäsentä. Museo tarjoaa tilat kulttuuriperintöharrastukselle ja jäsenet tekevät vapaaehtoistyötä museossa. <p>Ympäristö- ja lupapalvelujen toimialaan liittyen järjestettiin kaksi dialogia: Mikä meitä estää tekemästä Porin kaupungissa ilmastoystävällisiä tekoja käytännön työssä ja Miten edistää tavaroiden yhteiskäyttöä ja lainaamista Porissa.</p>
<p>Panostetaan erilaisten tapahtumien mahdollistamiseen.</p> <p><i>Vuokrattavien alueiden käyttö. Tapahtumakalenterin uudistus ja käyttö. Yleisötapahtumien lukumäärä (enintään 3krt/v ja yli 500 hlöä).</i></p>	<p>Kaupungin yleisille alueille (puistot, katualueet ja aukiot) myönnettiin eri tilaisuuksiin yli 100 maankäyttölupaa. Määrä on kasvanut 20-30% edelliseen vuoteen verrattuna. Isoimmat tapahtumat ovat olleet Pori Jazz, SuomiAreena, Porispere, Iskelmäfestarit, valtakunnallinen evankeliumijuhla, Vankimessut ja Kesäyön marssi Yyterissä.</p> <p>Vuoden 2018 kesäkuussa julkaistuun uudistettuun, kaikille avoimeen tapahtumakalenteriin ilmoitettujen tapahtumien määrä kasvoi. Vuonna 2018 kesä-joulukuussa ilmoitettiin 778 tapahtumaa. Vuonna 2019 vastaavan ajanjakson luku on 1188. Viime vuonna tapahtumakalenteriin ilmoitettiin kaikkiaan 1697 tapahtumaa. Tapahtumakalenterin yhteyteen avattiin myös harrastushaku, jossa kuka tahansa voi ilmoittaa harrastuksista.</p> <p>Rakkaudella porilaisille -hyvinvointihankkeita oli 35 kappaletta, ja niistä suurin osa järjesti erilaisia tapahtumia pitkin vuotta.</p> <p>Kulttuuriyksikkö järjesti v. 2019 neljä isompaa tapahtumaa: korttelifestarit, Kaatuneiden muistopäivä, itsenäisyyspäivän ja uudenvuoden tapahtumat.</p> <p>Pori Sinfonietta</p> <ul style="list-style-type: none"> • 64 esiintymistä ja konserttia, yht. 22 069 kuulijaa • Yleisötyötapahtumia 16 kpl, joiden kuulijamäärä oli yht. 4 116 • Konserttien ja yleisötyötapahtumien osallistujamäärä oli yht. 26 185 hlöä, nousua edelliseen vuoteen verrattuna noin 27% <p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuosittain kolme isoa brändättyä kirjallisuusaiheista tapahtumaa • Kirjojen yö, tapahtuman sisällä oli 9 eri tilaisuutta, osallistujia yhteensä 928 hlöä • Nippori, manga- ja animetapahtuma, osallistujia yht. 255 hlöä • TylyPori, Harry Potter -tapahtuma, osallistujia yht. 2 637 hlöä • Yhteensä tapahtumia 438 kpl, joissa osallistujia 12 212 hlöä

	<ul style="list-style-type: none"> • Näyttelyitä 70 • Käyttäjäkoulutuksia 439 kpl, joihin osallistuneita 6 214 hlöä <p>Porin lastenkulttuurikeskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porissa 11 kpl sellaista näyttelyä, joissa kussakin vieraili yli 500 henkilöä, yhteensä näillä näyttelyillä tavoitettiin yli 58 000 hlöä • Kaikkiaan Porin lastenkulttuurikeskus järjesti 21 näyttelyä <p>Kinokellari</p> <ul style="list-style-type: none"> • 46 elokuvaesitystä, joissa yht. 2 965 kävijää <p>Kulttuuritalo Annis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuritalo Anniksella järjestettiin lukuisia yleisötapahtumia, joissa oli useita eri järjestäjiä • Harrastajateatterien näytöksiä oli 53 kpl ja Rakastajat-teatterin esityksiä 5 kpl, teatteriesityksiä kävi katsomassa 2 336 hlöä • Musiikkitapahtumia 10 kpl, yleisöä yht. 930 hlöä • Lisäksi Annis on tarjonnut tilan ja ollut mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia useiden yhteistyökumppaneiden kanssa, näihin osallistui yli 1 000 osallistujaa <p>Seuraavissa tapahtumissa yhteensä lähes 2000 osallistujalle tarjottiin välipalaksi terveellinen ja vastuullisuussertifioitu Reilun kaupan banaani: Reilua ystävänpäivää SAMK:ssa, Pyöräilyviikko, Jätteiden yö, SuomiAreena, Pallon puolesta -koululaismarssi ja Insomnia-verkkopelitapahtuma.</p>
<p>Konkreettiset osallisuutta lisäävät tapahtumat ja kaupunkilaisten kuuleminen.</p> <p><i>Kaupunginosatapahtumien lukumäärä.</i> <i>Asiakasraadit, neuvostot ja neuvottelukunnat käyttö ja määrä.</i> <i>Osallisuuskyselyjen toteuttaminen ja hyödyntäminen.</i></p>	<p>Maksa mitä haluat -päivä järjestettiin 5 kertaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mukana olivat Satakunnan Museo, Luontotalo Arkki, Rosenlewmuseo, Porin taidemuseo, uimahallit, maauimala, urheilutalot, tekojää, Karhuhalli ja skeittihalli. • Maksa mitä haluat -päivinä sekä liikunta- että kulttuurilaitoksissa museoissa oli selkeästi enemmän kävijöitä kuin tavanomaisena aukiolopäivänä <p>Urb Cultural Planning -hanke järjesti syksyllä yhdessä kaupunkisuunnittelun, viestinnän ja Kaupunkikeskusta ry:n kanssa kuukauden kestävästä ”Poris- keskustan kehittämisen tutkimuskeskus”-tilan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuukauden aikana n. 2 000 kaupunkilaista osallistui keskustan alueen kehittämiseen • Tilassa kaupunkilaiset saivat ilmaista vapaasti omia ajatuksiaan ja toiveitaan keskustan alueen vetovoiman ja viihtyisyyden lisäämiseksi • Tulokset toimivat keskustan uuden kehittämissuunnitelman laatimisen lähtökohtana <p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasten ja nuorten asiakasraati, Kirjastoministerit • Asiakasraati kokoontui 3 kertaa, 12 osallistujaa <p>Porin lastenkulttuurikeskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakasraati kokoontui 2 kertaa, 13 osallistujaa <p>Kulttuuritalo Annis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointirahalla järjestettiin Anniksen Urbanissa puutarhassa 6 kpl erilaisia yleisötapahtumia, joihin osallistui yhteensä noin 1 050 ihmistä • Peace, love and understanging –festivaali, 300 hlöä

- Pihakirppis, 80 hlöä
- PuutarhaFolk-tapahtuma, 100 hlöä
- Taikapuutarha –lastentapahtuma, 250 hlöä
- Kekrijuhlat, 70 hlöä
- Annis feels –musiikkitapahtuman, 250 hlöä

Porin Taidemuseo

- Asiakasraati kokoontui kolme kertaa, 7 osallistujaa

Satakunnan Museo

- Satakunnan Museon ystävät –yhdistyksen toiminta
- Osallistavia tapahtumia museossa mm. muistelu- ja valokuvaillat
- Muistelutilaisuudet vanhustentaloissa ja asukastuvissa, 10 tilaisuutta
- Adoptoi monumentti –toiminta, Porissa kaksi adoptoitua kohdetta, joita yhdistykset hoitavat museon ohjauksessa

Nuorisopalvelut

- Nuori Pori harrastaa -tapahtuma, osallistujia 1700 hlöä.

Varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatuksen asiakasraati kokoontui 4 kertaa

Palveluverkkoon liittyvät asiakasraadit pidettiin Ahlaisissa, Vähäraumalla ja Pohjois-Porissa.

Kyselyt ja joitain asukastilaisuuksia

- Palveluverkkouudistuksen kysely https://www.pori.fi/uutinen/2019-01-04_porin-palveluverkkoa-uudistetaan-vastaa-kyselyyn-alueesi-palveluista
- Turvallisuuskysely: https://www.pori.fi/uutinen/2019-01-24_osallistu-porin-turvallisuuden-kehittamiseen-vastaamalla-kyselyyn
- Joutsijärven metsien hoidon kysely: https://www.pori.fi/uutinen/2019-01-28_joutsijarven-tammen-alueen-metsienhoidosta-toteutetaan-kysely
- Päätäjien kyselytunti lapsille: https://www.pori.fi/uutinen/2019-03-05_paattajat-kysyvät-lapsilta-seuraa-suoraa-lahetysta-netissa-keskiviikkona
- Hyvinvointirahahankkeiden äänestys: https://www.pori.fi/uutinen/2019-03-08_hyvinvointirahaan-87-hakemusta-aanesta-millaista-toimintaa-poriin-kaivataan
- Raskaan liikenteen työpajat ja yleisötilaisuus: https://www.pori.fi/uutinen/2019-04-23_porissa-tartuttu-raskaan-liikenteen-solmukohtiin-keskustan-alueella-alueen
- Osallisuuskysely nuorille: https://www.pori.fi/uutinen/2019-04-24_porilaisilta-nuorilta-selvitetaan-kokemuksia-osallisuudesta
- Kysely kaupungin teknisistä palveluista: https://www.pori.fi/uutinen/2019-05-13_pori-toteuttaa-kyselyn-kaupungin-tekisista-palveluista
- Porilaisin esine -kysely (Satakunnan Museon näyttelyä varten) https://www.pori.fi/uutinen/2019-05-17_etsinnassa-porilaisin-esine-loytyyko-omasta-kodistasi-jotain-todella-porilaista
- Ideoita Pasaasin alueen kehittämiseen https://www.pori.fi/uutinen/2019-06-11_kokemuksia-ja-kehittamisajatuksia-pasaasin-alueesta-kerataan-talla-viikolla
- Kesäkukkaistutusten äänestys (ei varsinainen kysely, mutta kuitenkin): https://www.pori.fi/uutinen/2019-10-17_etsinnassa-kaupungin-komein-kesakukkaistutus-aanesta-suosikkiasi

	<ul style="list-style-type: none"> • Uimavalvojan tornin ulkoasu Yyterissä https://www.pori.fi/uutinen/2019-06-19_uimavalvojan-torni-suunnitteilla-yyteriin-vaikuta-valintaan-0 • Kotihoidon asiakastytyväisyyskysely https://www.pori.fi/uutinen/2019-06-28_asiakkaat-arvioivat-palvelun-laatua-kotihoidolle-arvosana-87 • Vaalien äänestysaluejaon uudistus https://www.pori.fi/uutinen/2019-07-05_vaalien-aaenestysaluejaon-uudistus-suunnitteilla-vastaa-mielipidekyselyyn • Kesäkävelykadun mielipidekysely: https://www.pori.fi/uutinen/2019-08-02_kesakavelykatu-paattyy-ensi-viikolla-kerro-mielipiteesi-kadun-toteutuksesta • Joukkoliikenteen lippu-uudistus (kysely: https://www.pori.fi/uutinen/2019-09-17_porin-joukkoliikenteen-lippuvalikoiman-uudistuskyselyn-tulokset-julki ja Twitter-keskustelu: https://www.pori.fi/uutinen/2019-09-06_twitter-keskustelussa-jaettiin-visioita-joukkoliikenteen-tulevaisuudesta) • Luontokysely https://www.pori.fi/uutinen/2019-10-04_vastaa-luontokyselyyn-ja-vaikuta-porin-luontokohteiden-kehittamiseen • Isomäki (tilaisuus seuroille, ideoiden keräys Isomäessä asukkailta sekä netissä): https://www.pori.fi/uutinen/2019-10-21_isomaen-uudistuksia-suunnitellaan-yhdessa-asukkaiden-ja-alueen-toimijoiden-kanssa • Himmeli (tapahtuman lisäksi kysely netissä): https://www.pori.fi/uutinen/2019-12-14_himmeli-kansallinen-kulttuurisarj-avoimien-ovien-paiva-ja-huippuarkkitehti • Päihdekysely https://www.pori.fi/uutinen/2019-11-04_osallistu-paihdetilannekyselyyn-ja-auta-kehittamaan-satakunnassa-tehtavaa • Vammaispalveluissa toteutettu 02/2019 asiakaskysely alle 65-v. omaishoidettavien omaishoitajille.
<p>Osallistuva budjetointi.</p> <p><i>Toimintaa enemmän kuin edellisenä vuonna.</i></p>	<p>Rakkaudella porilaisille –hyvinvointiraha</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teemoina liikkuminen, kaupunkivihreä, yhteinen tekeminen ja yhteisöllisyys. Lisäksi toivottiin, että hankkeissa huomioidaan erityisesti lapset ja nuoret sekä ympäristöstävällisyys. Hankkeiden toiminnan tuli olla kaikille porilaisille avointa ja maksutonta. • 250 000 euroa jaettiin 35 hankkeelle. <p>Nuorisovaltuustolla oma 15 000 € vuosibudjetti</p> <p>Lasten ja nuorten alueparlamentit (4 kpl) 900 €/parlamentti/vuosi</p>
<p>Autetaan kaupunkilaisia digitaalisten palveluiden käyttäjiksi.</p> <p><i>Digitukiopastuksiin osallistuvien määrä (kirjasto). Kansalaisopiston tieto- ja viestintätekniikka TVT-kurssien senioriosallistujien määrä. Lv. 2019–2020 alkaen kaikilla 4–9 luokkalaisilla on käytössä henkilökohtainen tietokone.</i></p>	<p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjesti digiopastuksia sekä ryhmämuotoisena että henkilökohtaisena opastuksena, lisäksi asiakkaiden kysymyksiin vastattiin ja digiopastusta tarjottiin normaalin asiakaspalvelun puitteissa • Ryhmämuodossa digiopastuksia järjestettiin 26 kertaa ja niihin osallistui yht. 223 henkilöä • Ajanvarauksella toimivia henkilökohtaisia digiopastuksia pidettiin 17 kertaa • Lisäksi kaupunginkirjasto toimi yhteistyössä pankkien kanssa, jotka järjestivät kirjastossa neuvontatilaisuuksia omista verkkopalveluistaan 5 kertaa, yht. n. 150 osallistujaa <p>Viikkarin valkaman ikäpiste järjestää digineuvontaa kerran viikossa tai sopimuksen mukaan ikäihmisille.</p> <p>Kansalaisopiston digikurssit senioreille: 275 hlöä, osallistumiskertoja 2484.</p>

Kannustava työllisyyden edistäminen	
<p>Toimivat tarpeenmukaiset yksilökohtaiset palveluohjaukset.</p> <p><i>Työnhakijoiden etenemiset kuntouttavasta työtoiminnasta palkkatyöhön tai koulutukseen.</i></p>	<p>Vuonna 2019 Porissa palattiin kuntakokeilun päättymisen vuoksi työelämäkokeilusta kuntouttavaan työtoimintaan. Yrityksiin sijoittaminen ei enää ollut vuonna 2019 mahdollista. Kuntouttavasta työtoiminnasta eteni koulutukseen ja työhön 23,4 % asiakkaista, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2018.</p> <p>Kaupungin eri yksiköissä on työllistetty nuoria, opiskelijoita, vaikeasti työllistyviä ja työnhakijoita, palkkatuella olevia, kuntouttavassa työtoiminnassa olevia.</p>
Kaupunkilaisten vastuun ottaminen omasta ja muiden hyvinvoinnista	
<p>Oman liikenneturvallisuuden lisääminen.</p> <p><i>Pyöräilykypärän ja heijastimen käyttöaste.</i> <i>Autoilijoita koskeva turvavyön käyttö.</i> <i>Onnettomuuksien määrä.</i></p>	<p>Kaupunki ei enää vuosiin ole tehnyt pyöräilykypärän, heijastimen tai turvavyön käyttötutkimuksia, vaan Liikenneturva hoitaa ne seudullisesti (ei pelkästään Porin osalta) itse. Ei ole saatu Liikenneturvalta yhteenvetoja.</p> <p>Liikennepuiston kasvatustoiminta.</p> <p>Jalankulku- ja pyörätieverkkoa toteutettiin Länsiväylän rakentamisen yhteydessä parantamaan koulumatkojen turvallisuutta (ml. kevyen liikenteen alikulku). Lisäksi rakennettiin jalankulku- ja pyöräteitä mm. Urheilutielle, Teljänkadulle, Lounatuulentielle, Kouvonraitille, Laviantielle sekä Söörmarkuntielle. Valtatien 23 jalankulku- ja pyörätien rakentaminen aloitettiin (ELY:n hallinnoima tie, kaupunki osallistuu kustannuksiin).</p> <p>Lavian yhtenäiskoulun koululaisten liikenneturvallisuutta parannettiin uusilla liikennejärjestelyillä. Vähärauman koulun saneerauksen aikaisia väistötiloja varten toteutettiin mittavia toimenpiteitä koulumatkojen turvaamiseksi.</p> <p>Pieniä liikenneturvallisuustoimenpiteitä, kuten suojatie- ja nopeusrajoitusjärjestelyjä sekä hidasteita, toteutettiin liikenneturvallisuussuunnitelmien sekä –aloitteiden perusteella. Lisäksi asetettiin nopeudennäyttötauluja määrääjäksi kohteisiin, joissa asukkaiden palautteiden perusteella on ongelmia ajonopeuksien kanssa.</p> <p>Esteettömyyttä parannettiin toteuttamalla mm. liikkumisesteisten pysäköintipaikkoja sekä suojatieluiskauksia.</p> <p>Katuvalosaneerauksia toteutettiin noin 30 kohteessa eri puolilla kaupunkia.</p> <p>Bussipysäkkejä parannettiin mm. rakentamalla sadekatoksia ja odotustiloja.</p> <p>Katujen perusparannuksia toteutettiin mm. Ruosniemessä, Isosannassa, Musassa, Sampolassa, Laviassa, Vanhakoivistolla sekä Uusiniityssä.</p> <p>Hallituskadun – Yrjönkadun risteyksen saneeraus vähensi raskaan liikenteen aiheuttamaa tärinähaittaa Porin keskustassa.</p> <p>Kesäkävelykadut Gallen-Kallelankadulla sekä Antinkadulla lisäsivät jalankulkijoiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta.</p> <p>Keväällä toteutettu yläkoulukäisille suunnattu Moporattijuopumus-kampanja yhteistyössä Liikenneturvan ja Poliisin kanssa.</p>

	<p>Onnettomuustilastot 2019: onnettomuudessa kuolleita 2, loukkaantuneita 127. Onnettomuuksia yhteensä 414 kpl, joista loukkaantumiseen johtaneita 109 ja kuolemaan johtaneita 2. Verraten vuoden 2018 tilastoihin onnettomuuksien määrä on vähentynyt (n. 9%), mutta näissä on loukkaannuttu hieman useammin, joten onnettomuuskustannukset ovat tästä syystä kasvaneet.</p>
<p>Lähiluonnon siivoustalkoot.</p> <p><i>Mukaan lähteneiden tahojen (järjestöt, kaveriporukat, koulut, päiväkodit, naapurustot) määrä/osallistujien määrä.</i></p>	<p>Keväisiin lähiluonnon siivoustalkoisiin osallistui 2808 kaupunkilaista (asukasyhdistykset, urheiluseurat ja työporukat yht. 304 henkilöä ja koulut sekä päiväkodit yht. 2504 lasta ja aikuista). Vuosittain toistuvana tapahtumana siivoustalkoot on vakiinnuttanut paikkansa erityisesti koulujen ja päiväkotien ohjelmassa.</p> <p>Jättibalsamitalkoot Iho-, Astma- ja Allergialiiton ja Satakunnan Vihertietokeskuksen kanssa, 20 osallistujaa.</p>
<p>Nuorisopassien kehittäminen.</p> <p><i>Nuorisopassien käyttöasteet.</i></p>	<p>Passien latausprosentti nousi 82%:iin (edellinen 66%). Yhteensä passeja käytettiin vuoden 2019 aikana 19 350 kertaa. Kevätkauden aktiivisin kuukausi oli maaliskuu ja syyskaudella se oli syyskuu. Suosituimpia etuja olivat uimahallikäynnit, linja-automatkat, nuorisotalon tapahtumat, kuntosalit ja elokuvaliput. Opiskelijoille järjestettiin videokilpailu, jossa he tekivät nuorisopasseista videot. Voittajien videot on julkaistu kaupungin Youtubessa.</p>
<p>Yksinäisyyden vähentäminen</p>	
<p>Vähennetään koululaisten yksinäisyyttä.</p> <p><i>Kummi- ja tukioppilastoiminnan sekä Koto-kummitoiminnan volyymit. Iltis, kerhot (koulupäivän jälkeen).</i></p>	<p>Kummi- ja tukioppilastoiminta on vakiintunut koulujen toimintakulttuuriin. Kummioppilastoimintaa toteutetaan kaikissa ala- ja yhtenäiskouluissa. Tukioppilastoimintaa toteutetaan kaikissa ylä- ja yhtenäiskouluissa. Systemaattisesti toteutettuun kummioppilastoimintaan osallistuu määrällisesti enemmän oppilaita kuin tukioppilastoimintaan.</p> <p>Kotokummitoimintaa on ollut lv 2019-2020 Itätuulen ja Käppärän kouluissa sekä Kaarisillan yhtenäiskoulussa. Toiminnan tavoitteena on tukea ja kotouttaa monikielisiä lapsia sekä luoda uusia ystävyysuhteita. Toiminnassa on mukana kustakin koulusta vetäjä sekä kummit ja kummioppilaat (eri vuosiluokat edustettuina). Kotokummit tapaavat kummikerhon merkeissä 1-2 krt/kk:ssa. Kummikerhon lisäksi joissain kouluista pyörii kotokummivälkät. Kotokummitoiminnassa on ollut mukana MLL, joka koulutti kotokummit tehtävänsä alkusyksyllä ja järjesti kaupungin kotokummikerholaisille ja kerhojen vetäjille yhteisen päivän Tammen tilalla.</p> <p>Koulujen kerhoja pidettiin lukuvuonna 2018–2019 noin 110 tuntia/kouluviikko, mikä oli 30tuntia/viikko enemmän kuin edellisvuonna. Kerhotoiminnan tarjonta on monipuolista.</p> <p>Iltapäivätoiminnassa on mukana 717 lasta, mikä on 28 vähemmän kuin edellisvuonna. Iltapäivätoiminnasta toteutettiin arviointikysely huoltajille.</p> <p>Koulujen kesäloman aikana järjestettiin lapsille ja nuorille mahdollisuus maksuttomaan ruokailuun ja ohjattuun toimintaan arkipäivisin. Kokeilu toteutettiin yhteistyössä Satakunnan yhteisökeskuksen kanssa Yhteisöotalo Otavassa. Toiminta tavoitti päivittäin keskimäärin 30-50 kävijää.</p> <p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjastomummut ovat vapaaehtoisia Mummun kamarista. Kirjastomummut pitävät satutunteja, valvovat elokuvanäytöksiä sekä päivystävät kirjastossa, päivystysaikana kirjastomummut ovat

	<p>pääkirjastossa lasten ja heidän vanhempiansa käytettävissä, kirjastomummun kanssa voi jutella tai vaikka pelata, kirjastomummu voi lukea lapselle tai vain olla läsnä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lukukoiratoiminta, eläinavusteista toimintaa, jossa lukukoira vieraillee kirjaston toimipaikoissa, lukukoiralta lukeminen on osa lukemaan innostamista. Lukukoiran tehtävänä on kuunnella lukijaa ja olla läsnä. Lukukoira on kirjastossa kaikkien tavattavissa ja rapsutettavissa, mutta sille voi myös varata henkilökohtaisen lukuajan, jolloin koira keskittyy kuuntelemaan vain yhtä lasta • Lapsille ja lapsiperheille suunnattuja kirjallisuustapahtumia järjestettiin kaikkiaan 252 kpl, joihin osallistui yht. 8 135 hlöä • Kirjastotoimipaikat tarjoavat koululaisille turvallisen paikan odotella harrastusten alkamista, tehdä läksyjä ym. <p>Porin Lastenkulttuurikeskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kärkikerho- ja TaideSortimentti –hankkeiden toiminta tarjosi koululaisille ilmaista kerhotoimintaa koulupäivän jälkeen ja sen aikana. Kerhoissa on ollut viikoittain jopa 400 kävijää • Erityisesti välituntiyksinäisyyden torjumista varten Käppärän koululla järjestettiin TaideSortimentti-hankkeen puitteissa välkkätoimintaa kaksi kertaa viikossa syyslukukaudella • Hyvinvointiteemaa toteuttava Taidetta- ja hyvinvointia –ryhmä toimi Cygnaeuksen koululla • Kaupunginkirjastolla kokoontuvassa Roolipeliryhmässä intouduttiin kehittämään omaa ilmaisua pelin keinoin <p>Kulttuuritalo Annis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuritalo Annis tarjoaa, esimerkiksi vieressä sijaitsevan Lyseon lukiolaisille, turvallisen ja yhteisöllisen paikan tehdä läksyjä ja viettää hyppytunteja <p>Porin Taidemuseo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taidemuseon kouluikäisille räätälöidyt, loma-aikojen työpajat tarjoavat turvallisen paikan harrastamiseen ja uusien kaverien tapaamiseen koulun ulkopuolella. Loma-aikojen työpajoja järjestettiin 5 ja niihin osallistui 179 lasta.
<p>Vähennetään työikäisten yksinäisyyttä.</p> <p><i>Matalankynnyksen kohtaamispaikkojen kävijämäärät ja tapahtumat.</i></p>	<p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjastoon ovat kaikki tervetulleita joko hyödyntämään aineistoa, laitteita, tiloja tai lainaamaan aineistoa sekä osallistumaan erilaisiin tapahtumiin <p>Porin lastenkulttuurikeskus, Kulttuuritalo Annis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuritalo Anniksella järjestettiin yhteensä noin 80 tapahtumaa, jotka olivat avoimia työikäisille, niissä vieraili yhteensä noin 5 000 kävijää <p>Porin Taidemuseo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taidemuseo tarjoaa eri tarpeisiin ajallisesti ja sisällöllisesti räätälöityjä palveluja aikuisyleisölle • Tapahtumat tarjoavat virkistymistä ja yhteisesti jaettuja hyvänolon kokemuksia; esim. keskiviikkoillan avoin yleisöopastus, työpajat, taidejoogat • Taidemuseossa järjestettiin 201 vapaa-ajan tapahtumaa, joihin osallistui 4 122 aikuiskävijää <p>Perusturva</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaupungin kohtaamispaikka Positiimissä oli tapahtumia 88. Käyntikertoja Positiimissa oli 10515 (kasvua edellisestä vuodesta yli

	<p>2000 käyntiä).</p> <p>Itätuulen yhteisötilan avattiin syksyllä. Kävijämäärä Itätuulella vaihteli kuukausittain: esimerkiksi marraskuussa kävijöitä oli noin 130. Pormestarinluodon asukastuvalla oli noin 23 000 käyntiä. Pihlavan asukastuvalla oli noin 21 000 käyntiä.</p> <p>Järjestöillä on paljon yhteisöllisyyttä edistävää toimintaa, jota kaupunki mahdollistaa ja toimii yhteistyössä.</p>
<p>Vähennetään ikäihmisten yksinäisyyttä.</p> <p><i>Vapaaehtoisten soittorinki, uusien vapaaehtoisten kouluttaminen.</i></p> <p><i>80-vuotiaiden hyvinvointia edistävät kotikäynnit/ryhmät.</i></p> <p><i>Vapaaehtoistoiminnan keskus Liisan</i></p> <p><i>aktiivointitempaukset ikäihmisille.</i></p>	<p>Viikkarin valkamassa kaikille avoimia ja maksuttomia tapahtumia läpi vuoden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystävänpäiväjuhla (96 hlöä), kulttuuriviikonjuhla (68 hlöä), vappujuhla (101 hlöä), Juhannusjuhla yhteistyössä Toivon kanssa noin (350 hlöä), vanhustenviikon juhla (140 hlöä). • Lisäksi muun muassa lauluillat 1xkk, noin 30-40 hlöä /kerta. Runoillat noin 5xvuosi, noin 15-30 hlöä/kerta. • Myös muita kaikille avoimia tapahtumia eri aihepiireistä, muun muassa luentoja, musiikkia sekä askartelua. Kaikille avoimiin tilaisuuksiin on osallistunut vuonna 2019 noin 1294 henkilöä. • Myös virikekerhotoimintaa eri puolilla Perusturva-aluetta 1x viikko/alue. <p>Vapaaehtoistoiminnan keskus Liisa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vapaaehtoisten soittorinki toimii joka aamu ma-pe, soittoringissä asiakkaita 39 ja vapaaehtoisia 18. • Uusia vapaaehtoisia koulutetaan 4x vuodessa. Vapaaehtoisia tällä hetkellä 307 henkilöä. Saatto- ja ystävätoiminta kysytyä. • Vapaaehtoiset toimivat myös kerhon vetäjinä Viikkarin valkamassa. Viikkarin valkamassa toimii tällä hetkellä 20 erilaista maksutonta kerhoa, lähes kaikki viikoittain. Viikkarin kerhoissa oli viime vuonna kävijöitä 3835 henkilöä. Toiminnassa on myös ryhmäulkoilut 6 eri palvelukodissa Porissa noin 2xkk sekä Sampolan tähden kerrostalossa yksin asuville ikäihmisille 1x viikko. <p>Porin kaupunginkirjasto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kotipalveluasiakkaita 15 henkilöä • Ikäihmisille suunnatut digitaalisia kansalaistaitoja edistävät opastustilaisuudet, lukupiirit ja tapahtumat • E-Ystäväpiiri, jota kirjasto pilotoi Vanhustyön keskusliiton kanssa keväällä. E-Ystäväpiiri kokoontui 21 kertaa ja osallistujia oli 7 hlöä. Toiminta jatkui syksyllä tavanomaisena Ystäväpiirinä, joka kokoontui 4 kertaa ja osallistujina oli 5 ikäihmistä. Vanhustyön Keskusliitto valitsi osallistujat hakemusten perusteella <p>Porin lastenkulttuurikeskus, Kulttuuritalo Annis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulttuuritalo Anniksella kokoontui joka toinen viikko Laulutaidottomien kuoro, jossa harjoitteli vuoden aikana n. 30 musiikinystävää, joista suuri osa on ikäihmisiä. <p>Porin Taidemuseo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päiväaikaan järjestettävää toimintaa. Seniori-ikäisille räätälöityihin palveluihin osallistui 112 henkilöä <p>Järjestöillä on paljon yhteisöllisyyttä edistävää toimintaa, jota kaupunki mahdollistaa ja toimii yhteistyössä.</p>

TERVEELLISET ELINTAVAT

Savuttomuuteen kannustaminen	
Toimenpide ja mittari	Toteutuma
Puheeksiotto <i>Kouluterveyskyselyn mittarit.</i>	Porin koulut ovat savuttomia ja kaupunki on savuton työantaja. Tupakointi on vähentynyt, mutta nuuskaaminen lisääntynyt.
Alkoholin ja muiden päihteiden käytön vähentäminen	
Kaupunkilaisten päihdetilannekysely. <i>Kyselyn toteuttaminen ja tulosten hyödyntäminen.</i>	Päihdetilannekyselyyn 2019 vastasi 569 porilaista. Vastaaajien mielestä tulisi nykyistä enemmän puuttua kaikenlaiseen alaikäisten päihteiden käyttöön sekä rahapelaamiseen. Vastaaajilta kysyttiin myös, mitä keinoja tulisi käyttää päihdehaittojen ehkäisemiseksi. Vastaukset voi ryhmitellä seuraaviin: varhainen puuttuminen, päihdekasvatus, vanhemmuuden tukeminen, valvonta. Näiden otsikoiden alla oli useita erilaisia toimintoja. Kyselyn tuloksia hyödynnetään ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa ja toiminnan kehittämisessä poikkihallinnollisesti.
Pakka-toimintamalli. <i>Toimintamallin toteuttaminen.</i>	Pakka-toiminnassa toteutettu: <ul style="list-style-type: none"> • Ravintoloiden vastuullisen anniskelun kampanja, keväällä 2019 • Älä välitä- kampanja yhteistyössä vähittäiskauppojen kanssa, keväällä 2019 • Pakka- toimijoiden yhteistyöfoorumi anniskeluelinkeinotoimijoille ja viranomaisille, keväällä 2019 • Ehyt ry:n OttoMitta- kampanja ravintoloiden kanssa kesällä 2019 • Rahapelaamisen ostokokeet keväällä 2019 (ikärajavalvonta on lähes olematonta), Tupakan ja alkoholin ostokokeet syksyllä 2019 (ikärajavalvonnan suunta on yhä positiiviseen, eli entistä useammin kysytään henkilötodistus alaikäiseltä näyttävältä ostajalta). • Oma-avontakoulutusta alkoholielinkeinoimijoille yhteistyössä Selvin päin Satakunnassa- hankkeen kanssa järjestetty päihde- ja mielenterveysaiheisia vanhempainiltoja yhteistyössä koulujen vanhempainyhdistysten kanssa, 3kpl • Nuorisopäivystys on jalkautunut nuorten pariin viikonloppuisin ja loma-aikoina, vanhempia osallistettu mukaan jalkautumaan koulujen päätösiltana (5 vapaaehtoista) • Moporattijuopumuskampanja yläkouluikäisille nuorille (Liikenneturva ja poliisi) • Varhaisen puuttumisen valomerkkikeskusteluja toteutettu 57 nuorelle • Järjestettiin koulutuksia ammattilaisille; Omin Jaloin- menetelmäkoulutus, Päihdekasvatuskoulutus, Kannabiskoulutus, Puheeksiottokoulutus (alkoholi ja rahapelaaminen) • Perusturvan rahapelikouluttajat ovat pitäneet perusturva yksilöissä rahapelaamisen puheeksiottokoulutuksia • Ehkäisevän päihdetyönviikon kampanja toteutettu yhteistyössä nuorisopalveluiden ja SPR:n kanssa
Painonhallinta	
Painonhallintaryhmät. <i>Osallistujamäärät ja tulokset.</i>	Painonhallintaryhmiä on ollut vuoden aikana 2, keväällä ja syksyllä. Kevään ryhmässä 17 osallistujaa ja syksyllä 8. Ryhmistä on tullut positiivisia muutoksia. Paino ei ole pudonnut kaikilla ryhmäläisillä, mutta vyötärönympäryys on kaventunut ja/tai kehonkoostumus parantunut (InBody –testin tulokset). Ryhmä on koettu hyödylliseksi oman elämäntapamuutoksen käynnistämisessä.

	Perusturvassa ravitsemusterapeuttien vetämät painohallintaryhmät, neuvolan terveydenhoitajien "Verkkopuntari" ryhmät lapsiperheille ja odottaville äideille sekä Hyte-valmennusta, terveydenhoitajien ja liikuntapalveluiden henkilöstön yhteistyönä.
Liikunnan lisääminen	
Liikuntaneuvontapisteet laaja-alaisesti koko Porin alueelle. <i>Neuvontapisteiden määrä ja osallistujien määrä silloin, kun neuvoja paikalla.</i>	Uimahallilla neuvontapiste joka keskiviikko päivällä 2h ja illalla 1,5h. Kävijät v. 2019 230. Terveysasemilla 4 x 4h, kävijöitä 80. Kirjastoissa 3 x 4h, kävijöitä 120. Liikkujan apteekkeissa 2 x 5h, kävijöitä 140. Winnovan toimipisteillä opiskelijoille 3 x 5h, kävijöitä 140. Muissa hyvinvointitapahtumissa 7x, kävijöitä 220. Näissä muissa neuvontapisteissä ollut myös puristusvoimamittausta ja rasvasokerinäyttely.
Koulupäivän liikunnallistaminen. <i>Liikuntakerhojen määrä. Väikkäritoimintaa tms. toteuttavat koulut. Pitkät välitunnit. Liikuntapolun toteuttaminen.</i>	Liikkuva koulu –hankkeen rahoitus päättyi, mutta toiminta jatkuu ja liikunnan lisäämiseksi kouluissa on mm. muutettu koulupäivän rakenteita järjestäen pitkät välitunnit. 97% kouluista kuuluu liikkuva koulu verkostoon. Porin lastenkulttuurikeskus Kärkikerhoissa tarjottiin koulupäivän aikana mm. mahdollisuus harrastaa parkouria Liikuntapolku -toiminta kattaa kaikki perusasteen oppilaat 1-9 -luokilla. Osallistujamäärä on noin 8000. Liikuntapolun sisältö vaihtelee ikäluokkien mukaan, sisältäen lajitutustumisia tai lajitapahtumia (1 tapahtuma / ikäluokka). Väistötilojen piha-alueiden laadun huomioimisen haasteet ja resurssit, lasten liikkumattomuuden ehkäiseminen laadukkaan ympäristön keinoin.
Varhaiskasvatuksen liikunnallistaminen. <i>Toiminnallisten vanhempainiltojen lukumäärä ja osallistujat. Joka alueella järjestetty varhaiskasvatusyksiköiden yhteinen liikuntatapahtuma.</i>	Toiminnallisen vanhempainillan on järjestänyt noin puolet päiväkodeista (13 yksikköä). Alueelliset varhaiskasvatusyksiköiden yhteiset liikuntatapahtumat on järjestetty.
Liikuntapaikkojen ja lähiliikuntapaikkojen saavutettavuus. <i>Käyttöaste. Määrä. Sijainti.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Porin metsän Mestareiden portaiden valmistuminen, käyttöaste korkea. • Presidentinpuiston juoksuportaikat 2 kpl valmiina (työmaa-alueella). • Liisantorin tekojääradan viimeistely ja kuntoilun alueen katoksen valmistuminen. • Ulkoilupolkuverkkoa lisättiin Itätuulen lähiliikuntapaikka valmistui 2019. Kyläsaaren lähiliikuntapaikkaa ryhdyttiin kunnostamaan.
Terveelliseen ravitsemukseen kannustaminen	
Liikuntaneuvontapisteiden ravitsemusneuvonta. <i>Kävijämäärä.</i>	Liikuntaneuvontapisteiden henkilökohtaista ravitsemusneuvontaa: 7 x 2h, lisäksi suun terveydenedistäjän neuvontaa 5 x 2h. Liikuntaneuvontaneuvontapisteillä saa aina myös ravitsemusneuvontaa.

5. Tehdyt toimenpiteet vuoden 2018 hyvinvointiraportin pohjalta

Toimenpiteet, joita on tehty vuoden 2018 hyvinvointiraportissa ilmenneiden haasteiden ja kehittämissuositusten korjaamiseksi

HARRASTAMINEN

- Porin lastenkulttuurikeskus tarjosi kaupunkilaisille Kuuntelukävelyjä kaupunkialueelle. Kuuntelu-kävely on Porin lastenkulttuurikeskuksen uusi taidetta, liikuntaa ja luonnossa olemista yhdistävä toimintamuoto
- Porin lastenkulttuurikeskus tarjosi koululaisille ilmaisia harrastetunteja TaideSortimentti-hankkeen puitteissa
- Taidemuseossa kehitettiin lasten työpajatoimintaa uutena toimintamuotona esim. Lasten syntymäpäivät
- Aloitettiin Maksa mitä haluat päivät kulttuuri- ja liikuntapalveluissa.
- Aloitettiin urheilun kausikorttien lainaaminen kirjastokortilla.
- Nuorisopasseja kehitettiin edelleen lisäämällä mahdollisuus sisällön kohdentamiseen yksilölliset tarpeet huomioiden.
- Lastenkulttuurikeskuksen alainen Kinokellari tarjoaa kaupunkilaisille laatuelokuvia edullisesti. Kinokellari järjestää elokuvanäytöksiä myös kaupungin reuna-alueilla.
- Porin kaupunginkirjasto ja Porin lastenkulttuurikeskuksen alainen Kulttuuritalo Annis ovat julkisia, kaikille kaupunkilaisille avoimia, maksuttomia, matalan kynnyksen tiloja.
- Porin pääkirjastosta saa lainata liikunta- ja retkeilyvälineitä.
- Keskustan uimahallissa on liikunnan neuvontapiste, josta löytyy tietoa liikunnan aloittamisesta, liikuntapaikoista, pyöräilykarttoja sekä liikunnan aloittamiseen ja ravitsemukseen liittyvää tietoa. Lisäksi liikunnan neuvontapisteitä löytyy myös perusturvan eri palvelupisteiltä, kirjastoilta sekä vaihtelevasti eri tapahtumista.
- Porin kaupunki tuki asukkaiden hyvinvointia kesän ajan tarjoamalla maksuttomia liikuntatuokioita, joita vetivät Porin kaupungin kesäliikuttajat sekä ikäihmisten liikuntakaverit

VANHEMMUUDEN TUKEMINEN

- Porin kaupunginkirjasto käynnisti hankkeen, jolla kehitetään lapsiperheille suunnattuja kirjastopalveluja sekä edistetään ja tuetaan lasten lukemisharrastusta
 - Vakinaistettiin kaksi perhetyöntekijää, jotka työskentelevät Noormarkun ja Kaarisillan yhtenäiskouluilla.
 - Aloitettiin Icehearts-toiminta Länsi-Porin alueella, ensimmäinen joukkue koottiin Herttuan ja Käppärän kouluissa ykkösluokan aloittaneista.
 - Neuvokas-perhe menetelmä otettiin käyttöön.
 - Lapset puheeksi -menetelmä otettiin systemaattisesti käyttöön Porin perusturvan neuvolatyössä.
 - Ihmeelliset vuodet -menetelmä käytössä perheneuvolassa ja varhaiskasvatuksessa
-

- Pohjois-Porin neuvolassa aloitettiin erityislasten vanhempien ryhmäneuvolan, ajatuksena on tarjota vertaistukea perheille.
- Pohjois-Porin neuvolassa aloitettiin ryhmäneuvolatoiminta isille.
- Sampolan Itätuulussa aloitettiin yhteisötilassa perhekahvila toiminta syksyllä 2019
- Vammaispalveluissa toteutettiin erätaukokeskustelu Sote-keskus Cottonissa alle kouluikäisten erityislasten vanhemmille.

TERVE JA TOIMINTAKYKYINEN IKÄÄNTYVÄ

- Porin kaupunginkirjastossa E-Ystäväpiiri –kokeilu keväällä 2019, jatkui syksyllä tavallisena Ystäväpiirinä
- Porin kaupunginkirjasto laajensi ja kehitti ikäihmisille digitaalisten kansalaisvalmiuksien edistämiseen suunnattuja palveluitaan
- 75 vuotta täyttäneet kutsuttiin laajaan terveystarkastukseen vuoden 2019 aikana. Terveystarkastaja kartoitti 75-vuotiaan vointia, toimintakykyä, ravitsemustilaa, mielialaa, nukkumista, muistia, virtaamisoireita, suun terveydentilaa. Lisäksi selvitettiin lääkitystä, alkoholin käyttöä.

TERVEELLINEN JA TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- Lounatuulen päiväkotia otettiin elokuussa käyttöön.
 - Itätuulen oppimis- ja liikuntakeskus avattiin elokuussa. Kirjasto avattiin heinäkuussa.
 - Tehtiin päätös sivistystoimialan palveluverkkoselvityksestä.
 - Kulttuuripalveluja kaikille porilaisille – Saavutettavuussuunnitelma 2020 – 2024 valmistui vuoden 2019 lopulla. Saavutettavuus, moninaisuus ja yhdenvertaisuus huomioidaan kulttuuripalveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa
 - Kulttuuriyksikön alaiset toiminta- ja perusyksiköt kehittivät asiakasraatitoimintaansa
 - UrbCulturalPlanning -hanke järjesti syksyllä yhdessä kulttuurin, kaupunkisuunnittelun, viestinnän ja Kaupunkikeskusta ry:n kanssa kuukauden kestävän ”Porin- keskustan kehittämisen tutkimuskeskus”-tilan, jossa yli 2 000 porilaista osallistui keskustan alueen kehittämiseen.
 - Liikkumisen ohjauksella kannustetaan ihmisiä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen käyttäjiksi.
 - Maksutonta joukkoliikennettä lastenvaunujen ja -rattaiden kanssa liikkuville kokeiltiin helmikuun ja joulukuun 2019 välisenä aikana. Tarkoituksena oli tukea pienten lasten kanssa kotona olevia vanhempia ja tarjota helppo tapa hoitaa virkistys- ja asiointimatkoja. Kokeilun aikana paikallisliikenteen vuoroilla matkusti noin 17 000 henkilöä lastenvaunujen tai -rattaiden kanssa. Edellisenä vuotena vastaavia matkustuskertoja oli noin 3 300. Maksuttomuudesta on tehty pysyvä käytäntö.
 - Joukkoliikennejaosto päätti syksyllä 2019, että 1.7.2020 alkaen lapset ja nuoret matkustavat avoimessa joukkoliikenteessä nykyistä edullisemmin. Heinäkuusta alkaen 0-7 -vuotiaat matkustavat maksutta, 8-16 -vuotiaiden kertalippu maksaa 2,00€ matkan pituudesta ja vuorokaudenajasta riippumatta, ja 30 päivän rajaton matkustusoikeus kausilipulla maksaa 30€. Muutos parantaa erityisesti yläkoululaisten mahdollisuuksia liikkumiseen, koska heidän kausilippunsa hinta putoaa 12€, sekä nostaa 6- ja 7-vuotiaat maksuttoman matkustamisen piiriin.
-

- Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2019 alussa uuden rakennusjärjestyksen ohjaamaan uudisrakentamista ja peruskorjaamista. Rakennusjärjestyksessä otetaan uutena asiana huomioon polkupyörien pysäköinti kiinteistön piha-alueen toimintona. Polkupyörille on järjestettävä pysäköintipaikkoja aina, ja erilaisille kiinteistöille on määritetty omat vähimmäisvaatimukset. Esimerkiksi kouluilla on oltava pyöräpysäköintipaikka joka toiselle oppilaalle ja asuinkiinteistöillä kaksi paikkaa jokaista asuntoa kohden.
- Tunnistettiin kouluilla ylijääneen ruuan jakelun merkitys ruoka-apuna aikuissosiaalityön kohtaamispaikoissa asukastuvilla ja työttömien yhdistysten päivätoimintakeskuksessa ja samalla vähennettiin kouluruokahävikkä
- Porin kaupunki (CIRCWASTE – Kohti kiertotaloutta -osahanke Luuppi, Porin seudun jäteneuvonta ja Porin Palveluliikelaitos) oli edellisvuosien tapaan mukana valtakunnallisessa Hävikkiviikossa punnitsemalla oppilaiden lautasilta roskiin heittämän ruuan määrää. Kouluissa ruokaa meni roskiin selvästi vähemmän kuin vuonna 2018. Tarjoilu- ja valmistushävikin seuraamisesta on tullut pysyvä käytäntö Porin koulujen keittiöissä.
- Kulttuuripalveluja kaikille porilaisille -saavutettavuussuunnitelma 2020–2024 valmistui vuoden 2019 lopulla. Saavutettavuus, moninaisuus ja yhdenvertaisuus huomioidaan kulttuuripalveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa

TERVEELLISET ELINTAVAT

- Käynnistettiin liikuntapalveluiden henkilöstön sekä hyte-valmentajien yhteiset säännölliset tapaamiset tiiviimmän yhteistyön ja yhteisten toimintojen kehittämiseksi.
 - Vuonna 2019 Porin perusturvan hyte-valmennukset laajenivat ja toiminta lisääntyi. Toiminta on osa Satakunnan lasten ja nuorten painopolkua.
 - Yksilövalmennusten lisäksi tarjottiin ryhmävalmennusta osin verkossa Verkkopuntari-ohjelman myötä. Yhteistyö Satakunnan sydänpiirin kanssa jatkui. Verkkopuntariryhmiä järjestettiin v. 2019 kolme, kaksi niistä neuvolaikäisten lasten vanhemmille ja yksi raskaana oleville.
 - Hyte-yksilövalmennuksia tarjottiin lapsiperheille, kouluikäisille, nuorille, opiskelijoille sekä työikäisille aikuisille, joilla ei periaatteessa vielä ole elintapasairautta, mutta elintapojen jatkuessa muuttumattomina, riski sairastumiseen olisi lisääntynyt. Valmennukseen ei ollut mitään BMI- tai muutakaan rajoitusta, ainoastaan asiakkaan oma tarve ja toive muutokseen tarvittiin. Tavoitteet luotiin yhdessä asiakkaiden kanssa, jokaisen oma resurssi ja elämäntilanne huomioiden. Pääpaino oli liikkumisessa, ravitsemuksessa ja unessa. Käytännössä työhön liittyi myös paljon muuta tukemista. Työvälineenä käytettiin motivoivaa haastattelua, erilaisia mittareita ja halutessa asiakas sai lainaan aktiivisuusrannekkeen. Aktiivisuusrannekkeet siirtyivät Porin perusturvalle Sata-Lipake –hankkeen jälkeen.
 - Verkkopuntari toiminta aloitettiin odottaville äideille ja lapsiperheille. Yhtenä haasteena olivat ylipainoiset odottavat äidit ja lasten ylipaino. Verkkopuntari on yksi keino ylipainonhallintaan.
 - Monialaiset Tulppa-ryhmät kokoontuivat säännöllisesti.
-

6. Täydennykset valtuustokauden 2017-2020 kehittämisehdotuksiin loppukaudelle

Terveelliset elintavat

Terveellinen ravitsemus, liikunnan lisääminen, päihteiden käytön vähentäminen sekä riittävä palautuminen ja lepo. Näiden perinteisten terveellisten elintapojen omaksuminen on edelleen ajankohtaista porilaisten kohdalla. Terveelliset elintavat koskevat kaikkia ikäryhmiä.

Liikkuminen

Liikkumisella on merkittäviä hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia. Kaupunkilaisille tulee tarjota runsaasti erilaisia mahdollisuuksia liikuntaan ja liikkumiseen matalan kynnyksen mallilla (esimerkiksi mestareiden portaat, lähiliikuntapaikat, välituntipihat).

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyydellä vähennetään yksinäisyyttä ja sillä on muutenkin hyvinvointia vahvistava vaikutus. Porilaiset kokevat edelleen yksinäisyyttä ja tarvitsevat mahdollisuuksia toisten tapaamiseen. Porissa on monta kohtaamispaikkaa, jotka mahdollistavat tapaamisia ja tekemistä. Kaupungin ja yhdistysten välistä yhteistyötä tulee kehittää.

Vanhemmuuden tukeminen

Lasten ja nuorten haasteet ovat moninaisia ja vanhemmat tarvitsevat tukea kasvatukseen ja vanhemmuuteen. Vanhemmuuden tukemiseen tarvitaan monialaista yhteistyötä ja yhteisten toimintamallien käyttöä. Ennaltaehkäisevillä toimilla saadaan sekä taloudellisia että inhimillisiä säästöjä.

Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen

Porilaiset kertoivat kyselyssä luonnon olevan merkittävä tekijä omaan terveyteen, jaksamiseen ja hyvinvointiin. Porissa on hyvät mahdollisuudet luonnon hyödyntämiseen kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Luonto on lähellä porilaisia ja tätä mahdollisuutta tulee enemmän hyödyntää. Luonto on valmiina käytettävissä, sitä ei tarvitse rakentaa. Luonnon hyvinvointi on tärkeää myös ihmisten hyvinvoinnin kannalta.

Terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö

Kaupungin tulee tukea kaupunkilaisten aktiivisuutta ja mahdollistaa kaupunkilaisille terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö. Porin katujen, kevyenliikenteenväylien ja puistojen tulee olla kunnossa, jotta porilaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen aktiivisuuteen. Yleisten paikkojen ja asuinalueiden turvallisuus tulee huomioida ja porilaisten turvallisuuden tunnetta tulee seurata.
